

ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

- * SOSYAL-DEMOKRASİNİN ANTI-DEMOKRATİK GİRİŞİMLERİ
- * AFRIKA KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİ TOPLANTISI
- * Sahra Halkının Silahlı Mücadelesi
- * Arap Direniş Cephesi Bildirisi
- * Uluslararası Ticaret ve OPEC

TÜSTAV

Cilt/10

Aralık - 1978

Sayı/60

İÇİNDEKİLER

22 EKİM'DEN - 21 KASIM'A	3
Pekin'in Kural Tanımaz Politikası	4
NATO'nun Afrika'ya Komplosu	8
TSİP'in CHP Kurultayına Mesajı	11
Sosyal Demokrasinin Anti-Demokratik Girişimleri	15
Tropikal ve Güney Afrika Halklarının Özgürlüğü, Bağımsızlığı, Ulusal Kalkınması ve Toplumsal İlerlemesi İçin	30
Uluslararası Ticarete Yeni Eğilimler ve OPEC Ülkeleri	54
Sahralı Halkın Silahlı Mücadelesinin Kronolojisi	69
Arap Direniş Cephesi Bildirisi	75

TÜSTAV

Sahibi: Öner Ciravoğlu / Yazışmaları Müdürü: Y. Hasan Çebi / Yazışma ve havalesi adresi: P. K. 71, İstanbul / Yönetim ve dağıtım adresi: Cağaloğlu Başmuhasip Sokak, Tan Apt. No: 10/11, İstanbul / Abone şartları, yıllık 300, altı aylık 150 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Baskı: Doğan Basımevi / Dizgi: Evren Matbaası / İlan: Tam sayfa 500 Lira / Basıldığı Tarih: 15 Aralık 1978

22 Ekim 1978'den 21 Kasım 1978'e

22 EKİM 1978

- İTÜ Elektrik Fakültesi Dekanı Prof. Karafakioğlu'nun cenazesi, tüm üniversite ve ilerici kuruluşlar temsilcilerinin katıldığı bir törenle kaldırıldı.
- Döviz darboğazı nedeniyle zamanında gerçekleşemeyen ithalatın bekleme süresi altı ayı aşarsa, sürekli devalüasyon nedeniyle ortaya çıkan kur farklarının devlet tarafından ödeneceği açıklandı.
- 13 AP'li senatör 9. Büyük Kongre Divan Başkanlığı'na bir önerge vererek, hükümete verilecek bir süre sonunda «Adalet Partisi'nin bütün grupları ile Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi'nden çekilerek, milletin sinesine dönülmesini ve bunun zaman ve şartlarını tayin için de Genel İdare Kurulu'na yetki verilmesini, istediler.
- Suriye Devlet Başkanı Hafız Esat'ın Irak'a resmi bir ziyarette bulunacağı açıklandı.
- SSCB - ABD arasında stratejik silahların sınırlandırılmasına ilişkin SALT II. görüşmeleri başladı.
- İran'da Şah rejimini protesto etmek amacıyla büyük bir gösteri düzenleyen Tahran'daki iki üniversitenin öğrencileri, sıkıyönetimin derhal kaldırılmasını ve siyasal tutukluların serbest bırakılmasını istediler.

23 EKİM 1978

- Demirel, yeniden AP Genel Başkanlığına seçildi.
- TÖB-DER Genel Başkanı Gazioğlu, «Şube Başkanları toplantımız, örgütümüzün parçalanmasından, etkisizleşmesinden medet uman çevrelere ve egemen sınıflara karşı, kesin ve net bir biçimde yanıt olmuştur» dedi.
- Suriye Hükümeti, kapalı bulunan Suriye Irak ortak sınırını açacağını açıkladı.
- İran'da, Şah rejimi aleyhinde gösteri yapan halk üzerine ateş açan askeri birlikler birçok kişiyi öldürdü.

- Türk Lirası onüç yabancı para karşısında ortalama yüzde 3.6 dolayında değer kaybına uğradı.
- Türkiye ile Avrupa Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) arasındaki görüşmeler Maliye Bakanlığında başladı.
- Yeniden AP Genel Başkanlığına seçilen Demirel, «Bundan sonra dışa dönük mücadele yürüteceklerini» söyledi.
- Anayasa Mahkemesi Başkanlığına, Şevket Mültügil seçildi.
- Kadirli'de bir kahvehane komandolar tarafından kurşunlandı, 7 kişi yaralandı.
- Çin Başbakan Yardımcısı Teng Hsiao Ping, Japonya'nın Amerika ile olan askeri ittifakını anlayışla karşıladığını ve Japonya'nın savunma gücünü arttırmasına karşı olmadığını söyledi.

bir YORUM

Pekin'in Kural Tanımaz Politikası

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun sona eren 32. toplantısının çalışmalarında Çin, eskiden olduğu gibi, dünya toplum çevrelerinin barış ve halkların güvenliğini sağlamlaştırma ve uluslararası gerginliğin gevşeme sürecini derinleştirme çabalarına karşı engelleyici bir tutum aldığı biliyoruz. Çin Halk Cumhuriyeti temsilcisi, silahsızlanmayla ilgili 20'den fazla kararın hiçbirini desteklemedi. Oysa bu belgeler, ezici oy çoğunluğuyla onanmıştı. Böylece Pekin, yalnızca detant ve silahsızlanma gibi dünya politikasının en başta gelen sorunlarına karşı olumsuz davranışını değil, uluslararası hukuk kurallarıyla ilgili inkarcılığını da bir kez daha göstermiş oldu.

Çin yönetiminin, dış politikasının ayrılmaz bir parçası olan uluslararası hukuk kurallarındaki tutumundan söz edilirken, bunun, dünya alanında Pekin'in izlediği yayılma politikasından doğduğunu kaydetmek gerek. «Gökyüzü altında» Çin'in, uysal «işbirlikçileri»yle beraber, dünyanın merkezi olduğu görüşünü putlaştıran ÇHC liderlerinin, uluslararası ilişkilerin «kaos»a dönüşmesinde ve uluslararası durum keskinleşmesinde çıkarları vardır. Onlar böylece, büyük devlet amaçlarına daha kolay erişeceklerini sanıyorlar. Çin'in yeni yöneticileri, eskiden olduğu gibi, devlet grupları ya da ayrı ayrı ülkeler arasındaki çelişkileri oyuna sokan Maocu stratejiye tutunuyorlar. Bu stratejinin amacı, Çin'in başlıca «rakip»lerini zayıflatmaktır.

Küçüklü büyüklü tüm uluslara karşı «üstünlük» kompleksi, Çin imparatorluğunun şovenist büyük devlet geleneklerini kılavuz edinen Pekin için karakteristiktir. Pekin'e göre bu uluslar, Çin'in kendilerine ileri sürdüğü bütün koşulları «yerine getirmeli»dirler. Örneğin Pekin liderleri, ABD'yle ilişkileri normalleştirme ya da Japonya'yla barış ve dostluk anlaşması bağlama sorununa başka türlü değil yalnız böyle bakıyorlar. Pekin, dünya silahsızlanma konferansının yapılmasını da, Çin taleplerinin kayıtsız şartsız kabulüne bağlıyor. Kısacası, Çin yönetimi, uluslararası hukuk düzeninin öbür bütün dünya devletlerince kabul edilebilecek koşullarda güçlendirilmesine yanaşmıyor.

Bugün herhalde, ÇHC'nin şimdiki liderlerinin yaptıkları gibi, uluslararası hukuk kurallarına böylesine saygısızca ve sinikçe davranabilecek başka herhangi bir hükümet göstermek zor olsa gerek. Yalnızca «dünya savaşının kaçınılmazlığı» öğretisi bile, silahsızlanmaya, barışın korunmasına yönelik belli başlı uluslararası hukuk kuralları ilkelerine ve çok yönlü evrensel anlaşmalara açıktan açığa meydan okumadır. Pekin, böyle uluslararası belgelere, örneğin nükleer silahların yayılmasını önleme anlaşması olsun ya da Helsinki genel Avrupa konferansının sonuç belgesi olsun, «kâğıt parçası» diyor. Çin, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 32. toplantısında, nükleer silah denemelerinin tam ve genel yasaklanmasına ilişkin anlaşma kararına karşı oy vermekle, böyle bir tutumda bulunuyordu.

Pekinli ideologlar, kendilerine göre «kuramsal bir temel» de bulmuşlardır. Bunlar, «yükümlülüklerin yerine getirilmeyebildiğini, anlaşmaların bozulabilir olduğunu», «herhangi uluslararası anlaşmanın hiçe sayılabildiğini» söylüyorlar.

Çin yönetiminin, uluslararası hukuk kurallarına böylesine açıkça bağlanmak istemeyişi pek kolay izah edilir: Bugün Pekin, ekonomik ve askeri bakımdan geri kalmışlığı yüzünden, dış politika stratejisini uygulayabilecek halde değildir. ÇHC liderleri, ilerideyse, mevzilerini ve ekonomik güçlerini sağlamlaştırıp, dünyadaki olayların gidişini, Pekin'in amaçlarına uygun yönde ve biçimde etkilemeye umut bağlıyorlar. Ve eğer Pekin, Çin yönetiminin yayılma amacı güden dış politikasını önemli derecede sınırlayabilecek anlaşmalara imzasını koyarsa, bu anlaşmalar işine engel olur.

Bu bakımdan, Pekin'in Birleşmiş Milletlerde hazırlanan, «saldırı» kavramının saptanmasına şiddetle karşı durması karakteristiktir. Sovyetleri tehdit eden anlaşmalar da Çin'e ve Japonya'ya göre «iyi ilişkiler» anlaşmasıdır. Riyakârlığın böylesini uluslararası siyaset görmedi şimdiye dek...

25 EKİM 1978

- Devlet memurları ve Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının maaşlarına zam yapıldı.
- Maliye Bakanlığı ile İMF Heyeti arasında görüşmeler başladı.
- Malatya'da TÖB-DER üyesi bir ilkokul öğretmeni öldürüldü.
- AP programında yapılan grev ve toplu sözleşmelerin sınırlandırılmasına ilişkin değişiklik DİSK ve Türk-İş tarafından tepkiyle karşılandı.
- Kıbrıs AKEL Partisi, Rum yönetimini Kıbrıs Türkleriyle işbirliği sağlayacak bir program hazırlamaya çağırdı.
- İran'ın beş kentinde 100 binden fazla kişinin katıldığı rejim aleyhtarı gösterilerde çok sayıda insan öldü.

26 EKİM 1978

- TÖB-DER içindeki «Halkçı Eğitimciler» grubunun TÖB-DER Genel Merkezinin kayyuma teslimi yolundaki istemi mahkeme tarafından reddedildi.
- OECD tarafından hazırlanan bir raporda, Türkiye'nin ekonomisini yabancı rekabete açması ve tüketim harcamalarını azaltması önerildi.
- Kastamonu'nun Safranbolu ilçesinde, komandolar bir öğrenciyi öldürdü.
- İran'da, binlerce gösterici siyasal tutukluların serbest bırakılması istemiyle Tahran Üniversitesini işgal etti.

27 EKİM 1978

- Memur emeklilerinin maaşlarına zam yapıldı.
- Bingöl'de bir süredir devam eden faşist saldırıların artması sonucunda bir kişi öldürüldü.
- AP Ankara Milletvekili Oğuz Aygün, partisinin Yüksek Haysiyet Divanı üyeliğinden istifa etti.
- Suriye ve Irak Devlet Başkanları arasında Bağdat'ta yapılan görüşmelerin başarıyla sonuçlanmasından sonra bir «Ulusal Ortak Eylem Yasası» imzalandı.

28 EKİM 1978

- Türk-İş, anarşi ve teröre karşı DİSK ve diğer kuruluşlar ile işbirliği yapacağını açıkladı. Bu kuruluşların «totaliter rejim özlemcilerine karşı» olduklarını belirtmeleri kaydedilen bildiriye, ayrıca AP-CHP koalisyonu önerildi.
- İkinci köy-kent uygulaması Van'ın Özalp ilçesinde başladı.
- İran Enformasyon Bakanı, «Ülkede daha eşi görülmemiş başki uygulanabilir» dedi.

29 EKİM 1978

- Zonguldak'ta 2 polis, İstanbul, Bursa ve Sivas'ta 3 kişi öldürüldü.
- MSP Genel Başkan Yardımcısı Kazan, «Sağdaki örgütlerin

arkasındaki yasadışı kuruluşları CIA destekliyor» dedi.

- Cumhurbaşkanı Korutürk, siyasi partileri asgari müştereklerde birleşmeye çağırıldı.
- Elazığ CHP İl Yönetim Kurulu, Genel Merkez'in kentte CHP'lilere uygulanan baskılara ilgisiz kaldığı

gerekçesiyle istifa etti.

- Ayetullah Humeyni, İran Ordusunu Şah rejimine karşı ayaklanan halkla birleşmeye çağırıldı.
- SSCB Dışişleri Bakanı Gromiko: «SALT görüşmeleri tüm nükleer güçleri kapsamalı.»

31 EKİM 1978

- Türk-İş'e bağlı sosyal demokrat sendikalar, Türk-İş Yönetim Kurulunun AP-CHP koalisyonu önerisini eleştirerek, böyle bir önerinin çok uzun bir süredir işverenler ve uluslararası tekeller tarafından savunulduğu belirtildi.

- İstanbul'da iki, Trabzon'da bir kişi öldürüldü.
- İran'da Şah rejimine karşı gösteriler devam ederken, Şerif İmami hükümetinden iki bakan istifa etti.
- İtalya'da sağlık işçileri greve gittiler.

1 KASIM 1978

- IMF, Türk hükümetine yeni bir devalüasyon önerdi, kamu harcamalarında kısıntıya gidilmesini istedi.
- Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, Bakanlar Kurulunda kabul edilerek, Millet Meclisi Başkanlığına sunuldu.

- ABD Başkanı Carter: «İran, dış politikada en önemli üslerimizden biridir.»
- İran Başbakanı İmami, «SAVAK tamamen değişecek» dedi.
- Japonya'da işsizliğin İkinci Dünya Savaşından sonraki dönemde en yüksek düzeye çıktığı ve yüzde 2.42'ye ulaştığı açıklandı.

2 KASIM 1978

- 13 hükümlü ve tutuklu komando, Sağmalcılar cezaevinden kaçtı.
- İzmir'de polisle bir grubun çatışması sonunda bir kişi öldü
- İran Hava Yollarında çahşan işçiler, sıkıyönetimin kaldırılması, siyasi tutukluların serbest bırakılmaları İran'daki yabancı uzmanların sınır dışı edilmeleri istekleriyle greve başladılar.
- Uganda ile Tanzanya arasındaki

sınır çatışmaları sürerken, Uganda, Tanzanya topraklarının bir bölümünü ilhak ettiğini açıkladı.

- DİSK Genel Başkanı Baştürk, Türk-İş'in faşizme karşı ortak eylem çağrısına somut cevap vermesini eleştirerek, «Somut görevden kaçanlar, işçi sınıfımıza ve emekçi halkımıza karşı tarih önünde sorumluktan kurtulamayacaklardır» dedi.

bir YORUM

AFRİKA HALKLARI ARASINA DÜŞMANLIK TOHUMLARI
EKİLMEK İSTENİYOR

NATO'nun Afrika'ya Komplosu

Washington'da yapılan NATO ilkbahar dönem toplantısında, Kuzey Atlantik Bloku'nun Afrika'nın iç işlerine müdahalenin kordine edilmesi ve hızlandırılması kararlaştırıldı. Bununla ilgili olarak herhangi bir ayrıntı bildirilmedi. Fakat Amerika Birleşik Devletleri başkanı Carter ve NATO genel sekreteri Jozef Lunz'un verdikleri demeçlerden —ikisi de Blok'un eylem alanının şimdiye kadarki sınırları dışında genişletilmesi taraftarıdır— Afrika'da özgür devletler arasındaki birliğin bozulması, bu ülkelerin iç işlerine karışımın genişletilmesi, siyah kıta'nın Güney kesiminde ulusal kurtuluş hareketi temellerinin baltalanması, Afrika kamuoyunu olduğu gibi, dünya kamuoyunun da aldatılması için geniş boyutlu bir planın uygulanmasına geçildiği, açık olarak anlaşıldı. Sömürgeci ve ırkçı rejimlerin kurtarılması, Afrika'nın bir bütün olarak yeni sömürgecilerin ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri boyunduruğuna sokulması için elde olan bütün araç ve güçler işe koşuldu.

«Özgür dünya»nın, yani kapitalist devletlerin «Afrika, Afrika'lılarıdır» görüşü altında propagandasını yaptıkları emperyalist aldatmaca, her geçen gün tuzla buz olmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri ve NATO'lu ittifaklarının kışkırtmasıyla Afrika Boynuzu bölgesinde savaş ateşi tutuşturuldu. Etyopya Devriminin boğulması, Doğu Afrika'da ilerici güçler konumunun baltalanması denemesi yapıldı. Emperyalist devletler ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri, Angola'da sosyal ve demokratik değişikliklere karşı «iç direniş örgütlenmesi» için elinden gelen çabayı esirgemedi. Amerika İstihbarat Örgütlerinin eski ajanı John Scotwell, Amerika Birleşik Devletleri'nin eski dışişleri bakanı Henry Kissinger'in bilgisi ve onayı ile «gizli savaş» örgütlendiğini, bölücü FNLA ve UNITA gruplarına her türlü askeri yardım verildiğini, Zaire top-

raklarında «gerilla eylemleri» için özel birlikler hazırlandığını açıkladı. Güney Afrika Cumhuriyeti topraklarında örgütlenerek komşu ülkelere karşı girişilen aralıksız silahlı saldırılar yine, Amerika'nın desteğiyle yapılmaktadır. NATO'nun Zaire'nin iç işlerine genişleyerek devam eden saldırısı da bu olgunun aydınlığında değerlendirilmelidir. Bu saldırı başkan Carter'in de tanıdığı gibi, Amerika Birleşik Devletleri ile uyumlanarak ve Amerika Birleşik Devletleri'nin yardımıyla gerçekleştirilmektedir. Doğaldır ki, bu saldırı ile, Şaba eyaletinde hiçbir kimse tarafından tehdit edilmeyen Avrupa'lıların «kurtarılması için değil» («The Washington Post») bu zengin hammadde bölgesinde NATO'nun askeri, stratejik ve ekonomik çıkarlarını savunmak amacı güdülmekteydi.

Amerikan Uluslararası Gelişim Kuruluşu (US-AID)in 1963 yılında aldığı bir karar uyarınca Zaire «perspektif bölge» olarak ilân edildi. Yine bu karar gereğince Zaire, 1 No.lu Amerikan üssü olarak belirlendi. Amerika Birleşik Devletleri bütün etki gücünü bu ülkede yoğunlaştırmalıydı. Dolayısıyla Zaire Cumhurbaşkanı Mobutu'ya altından kalkamayacağı bir ödev verildi: Başkan Mobutu ilerici görüşlerin Orta ve Güney Afrika'ya yayılması önüne set çekmeli, Angola'daki durumu baltalamalıydı. Emperyalist devletlerin politik ve stratejik çıkarlarına bir de, tekellerin ve büyük sermayenin sömürgeci çıkarları eklenmelidir. İngiltere'de çıkan «Financial Times» gazetesine göre, Zaire'nin geçen yıl hammadde satımından sağladığı gelir 1,3 milyar dolardır. Bilindiği gibi dünya elmas üretiminin (Sovyetler Birliği hariç) yüzde 60'ını Zaire sağlamaktadır. Zaire'nin dünya kobalt üretimindeki payı da yine bu kadardır. Ülke, bakır üretimi bakımından ise dünyada 6'ncı sırada yer almaktadır. Dahası var! Zaire'nin yeraltı zenginliklerinin büyük bir bölümü henüz işletilmiş değildir. Bugün ülkede işlenir toprakların yalnız yüzde 5'inden faydalanılmaktadır. Bu da Zaire'nin gelecekte Afrika'nın «bahçesi» olması hayalini güçlendirmektedir. Bütün bunlar ve emperyalist devletlerle sıkı sıkıya kenetlenmiş bulunan Zaire gerici rejimi, yabancı tekeli sermayenin bütün dikkatini bu ülkeye yöneltmesine olanak yaratmaktadır. Yabancı tekeli sermaye, büyük kazançlar elde edebileceğini hesapladığı bölgelere kök salmaktadır. Tekeller bunu yaparken, Zaire'de çok ucuz iş gücü bulunduğunu da unutmamaktadır.

Emperyalizmin Afrika'ya karşı haçlı seferi, Zaire ve Afrika'nın başka ülkelerinin iç işlerine «Sovyet ve Küba müdahalesi» gibi eski ve yıpranmış bir tema üzerinde yeni çeşitlemeler bestelenerek, haklı gösterilmek istenmektedir. Gerçekte ise, böyle bir kari-

şım yoktu ve gelecekte de olamaz. Şimdiye kadar hiç kimse, Zaire'nin Şaba eyaletinde Sovyet veya Küba askeri görmüş değildir. Paris'te çıkan «Mond» gazetesinin de itiraf ettiği gibi, gösterilen bu «nedenler» Avrupa, Amerika veya «yalnız» Afrika'nın katılımıyla ceza kolordularının oluşturulmasını haklı gösterme çabalarının en zayıf kesimidir. Uluslararası politika gözlemcileri, kamuoyunca «kabullenebilecek» biçimlerin arandığı, gerçekte ise emperyalist ve gerici güçlerin, Afrika ülkelerinin ulusal bağımsızlık hareketine karşı ve tekellerin çıkarlarının savunulması çabalarının sözkonusu olduğunu belirtmektedir. Emperyalizmin bu planları Pekin yönetimi tarafından açık olarak desteklenmektedir. Pekin, Zaire ve Afrika'nın başka ülkelere silah sağlama yükümünü üzerine aldı. Bütün bunlar, bu tehlikeli oyunun gerçek ereklarını su yüzüne çıkarmaktadır. Emperyalizm «böl-yönet» politikasını uygulayarak, Afrika ülkelerini birbirine karşı kıskırtmakta, sömürgecilik dönemi kalıntılarını ulusları birbirine karşı saldırtmada ve askeri çatışmalar oluşturmada kullanarak, yabancı tekellerin konumunu korumak ve genişletmek, Afrika'yı ucuz stratejik hammadde ve dev kazançlar kaynağı durumuna getirmek istemektedir.

Siyah kıta'da iktidarda kalabilmek, öz halklarına karşı anti-demokratik ve anti-sosyal politikayı sürdürmek için, emperyalizmin sunduğu yardımı seve seve kabul edecek kukla rejimlerinin bulunacağı kuşkusuzdur. Fakat bütün bunlar tarihin gelişim yönünü değiştiremeyecek, sömürgecilik sisteminin son kalıntılarının da ortadan kaldırılmasını önleyemeyecektir. Yalnız geçici bir süre için emperyalizmin politikasına kolaylık yaratılmış olacaktır. Fakat Afrika halkları tarafından reddedilmiş olan sömürgecilik düzeninin yeniden canlandırılması, ulaşılmaz bir hayal olarak kalacaktır. Afrika halkları yeni sömürgecilğe karşı mücadelesinde Sovyetler Birliği, sosyalist devletler ve tüm dünya ilerici güçlerinin gösterdiği dostça destek ve yardımdan yararlanma olanağına sahiptir. Yeri gelmişken şunu da anımsatalım: Sömürgecilik sistemi kalıntılarının ortadan kaldırılması, değişik sosyal düzenlere sahip ülkeler arasında hak eşitliğine dayanan barışçı işbirliği «yalnız» Afrika meselesi olmaktan çoktan çıkmıştır. Son 30 yıl içinde Sovyetler Birliği'nin yardımıyla Afrika ülkelerinde 380 ulusal sanayi işletmesi ve başka tesisler kuruldu veya kuruluş aşamasındadırlar. Amerika Birleşik Devletleri ise Afrika kıtasında bir tek ulusal sanayi işletmesi kurmuş değildir.

Leonid Brejnev, Afrika Kurtuluş Günü dolayısıyla, Afrika dev-

letleri ve halklarına yönelttiği kutlama mesajında şöyle demişti. «Sovyetler Birliği'nin Afrika ve başka kıtalarda yeni kurtulmuş olan devletler konusundaki tutumu açık ve belirlidir. Ülkemiz yeni kurtulmuş bu ülkelerle dostça ve verimli işbirliğinin gelişimi için elinden geleni yapmakta, politik bağımsızlık ve ekonomik tarafsızlıklarının sağlanması, uluslararası ekonomik ilişkilerin hak eşitliği temeli üzerinde yeniden düzenlenmesi savaşımını desteklemektedir. Biz her halkın, kendi gelişim yolunu kendisi seçmesi taraftarız. Sovyetler Birliği, emperyalizmin Afrika'nın iç işlerine karışmasına, gerici güçlerin Afrika ülkelerini birbirine karşı kışkırtma yeltenişlerine, Afrika kıtasında iç savaşlar çıkarma denemelerine kesinlikle karşı çıkmaktadır.»

«Sofya - Pres» Ajansı

4 KASIM 1978

- Sağmalcılar Cezaevinden kaçan komandolardan biri teslim oldu.
- Sarıkamış TÖB-DER şubesine komandoların açtığı ateş sonucu bir kişi öldü.
- Anayasa Mahkemesi, öğrenci affı yasaının iptali istemini reddetti.
- CHP'nin tüzük değişikliği için yaptığı Olağanüstü Kurultay'da konuşan Ecevit, «Kimse bizi fazla zorlamaya kalkışmasın, eğer sabrımız tükenir kendi yararımızı dünyanın yararından bir adım fazla düşünmeye kalkarsak, bundan çok pişmanlık duyanlar çıkabilir» dedi.
- CHP'nin Sosyalist Enternasyonal üyeliği onaylandı.
- Irak, Bağdat Zirvesinde Mısır'a karşı ortak eylem programı istedi.

bir BELGE

TSİP'in CHP Kurultayına Mesajı

«Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, CHP Olağanüstü Kurultayına gönderdiği mesajda. Anti-faşist saflarda yer alan herkesin, tüm kuruluşların işbirliğine her zamankinden fazla ihtiyacı olduğunu belirterek, faşist saldırı mihraklarının doğrudan üzerine gidildiğinde geniş yığınların yürekten desteğinin sağlanacağını ifade etmiştir. Kaçmaz'ın mesajı şöyledir:

«Faşist zorbalığın alabildiğine azdırıldığı, faşist saldırganlığın hızla tırmandırılmak istendiği bugünlerde, anti-faşist saflarda yer alan tüm kuruluşların içtenlikle elbirliğine her zamankinden daha çok ihtiyac vardır.

Sayın Genel Başkanınız'ın da kamuoyuna açıkça ilan ettiği gibi sürüp giden cinayet ve katliamların hangi faşist kuruluşlardan kaynaklandığı tamamiyle gün yüzüne çıkmıştır. Saldırıları sistemli ve planlı bir şekilde uygulamaya koyan bu zorbalık kaynağının üzerine gidilmedikçe akan masum insan kanının önünün alınamayacağı belli olmuştur. Ve tüm demokratik kuruluşlar bu kanıda olduklarını defalarca açıklamışlardır. Faşist kaynakların kurutulması için kararlı ve köklü mücadele yürütüldüğünde, tüm demokrasi yanlılarının, faşizmden çıkarı olmayan geniş yığınların yürekten desteğinin sağlandığı görülecektir.

Faşizme karşı demokratik işbirliğinin önemini bir daha vurgular, Kulltayı çalışmalarınızda başarılar dilerim.»

5 KASIM 1978

- Elazığ'da iki öğrenci öldürüldü.
- İran'da Şah rejimine karşı gösterilerin başkent Tahran ve 17 kentte sürdüğü bildirildi.

6 KASIM 1978

- Kars'ta iki kişi öldürüldü.
- Türk - ABD savunma işbirliği görüşmeleri başladı.
- İran'da istifa eden Başbakan İmamî'nin yerine General Gulam Rıza Azhari getirildi.
- Arap Zirvesinde, Arap Birliği Örgütü genel merkezinin Kahire'den alınması kararlaştırıldı.

7 KASIM 1978

- Kilis'te solcuların devam ettiği bir kahveye ateş açılması sonucunda üç kişi yaralandı.
- Ankara Yol-İş Sendikası, Karayolları Genel Müdürlüğü ve Ankara bölgesindeki işyerlerinde, toplu sözleşmeden doğan hakların işçilere ödenmemesi nedeniyle bir saatlik uyarı direnişi yaptı.
- İran'ın muhalefet liderlerinden Humeyni, İran halkını Şah yönetimi devrilinceye dek mücadeleye çağırdı.

8 KASIM 1978

- Muş, Isparta, Bilecik ve Urfa valileri değişti.
- ABD'nin, doların değerini yükseltmek amacıyla İMF'den 3 milyar dolarlık mark ve yen alacağı açıklandı.
- Demirel: «Sosyalist Enternasyonal içinde Sosyalist olmayan ülke yok.»
- Hindistan'da ara seçimleri kazanan eski Başbakan İndira Gandhi, siyasal alanda yeniden güçlendi.
- İran'da askeri hükümetin geniş çaplı tutuklamalar ve sert tedbirlere rağmen grev ve gösterileri önleyemediği bildirildi.

9 KASIM 1978

- CHP Adana Senatörü Hayri Öner'in yeğeni, öğretmen Celal Öner öldürüldü.
- İran'da askeri hükümetin kurulmasından sonra tutuklamalar ve polis baskısı giderek yoğunlaşırken, Tahran ve Şiraz Üniversiteleri Rektörleri polis baskısını protesto için istifa ettiler.

10 KASIM 1978

- BM Genel Kurulu, Kıbrıs'taki bütün yabancı birliklerin derhal çekilmesini öngören bir karar tasarısını kabul etti.
- Arnavutluk Devlet Başkanı Enver Hoca, Arnavutluk'un batılı kapitalist ülkelerle ticari ilişkiler kurmak istediğini açıkladı.

14 KASIM 1978

- Türkiye ile Romanya arasında, Türkiye'de ihracaata dönük ortak sanayi girişimleri ve ürünleri dış pazarlamasında işbirliği yapılması için anlaşmaya varıldı.
- Dördüncü Plan'ın traktör, motor, otomotiv, demir-çelik alanlarında üretim ve dağıtımda kamu kesimine ağırlık veren hükümlerinde, hükümet tarafından özel kesim lehine değişiklikler yapıldı.

16 KASIM 1978

- Türkiye, NATO ile karşılıklı silah alım satımı yapılmasını istedi.
- İranlı muhalefet liderlerinden Humeyni, «ABD, Şah rejimini desteklemeye devam ederse, petrol üretimini tümüyle durdurabiliriz» dedi.
- Sovyetler Birliği Donanmasına bağlı iki savaş gemisi resmi bir ziyaret için İstanbul'a geldi.

17 KASIM 1978

- Ecevit, «NATO, ekonomik sorunlara önem vermelidir» dedi.
- MİT İstanbul ve Ankara Bölge Başkanları değiştirildi.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, özel bor, demir ve kömür ocaklarının ruhsatlarını iptal etti.
- Bursa'da devrimci bir eğitim enstitüsü öğrencisi komandolar tarafından taş ve sopalarla öldürüldü.

19 KASIM 1978

- DİSK Genel Başkanı Baştürk, «bugün temel görevin, faşizmin açık-gizli örgütlerinin üzerine gitmek olduğunu; bu konuda CHP ağırlıklı hükümetin yetersiz ve kararsız kaldığını» söyledi.
- MHP Genel Başkanı Türkeş, iktidara karşı halkı «Milli İttifak» ve «Milli Direniş»e çağırdı.
- SSCB Devlet Başkanı Brejnev, İran'a dışarıdan yönetilecek bir yabancı müdahaleye karşı ABD ve Batılı ülkeleri uyararak, böyle bir müdahaleyi hoş

- karşılamayacaklarını belirtti.
- Amerikalı bir Kongre üyesi ile bazı gazeteciler Guyana'da öldürüldü.

- Portekiz'de yeni hükümet Başkan Mota Pinto tarafından kuruldu.

20 KASIM 1978

- Millet Meclisi CHP Grubu, Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nı görüşmeyi reddetti.
- DİSK Genel Başkanı Baştürk, faşizme karşı mücadelenin, DİSK Temsilciler Meclisi'nde karara bağlandığını belirterek, «Ülke çapında uygulanacak geniş

kapsamlı eylemleri gerçekleştirmek için hazır olun» dedi.

- TÖB-DER, TÛM-DER ve TÛS-DER, Dernekler Yasasında yapılmak istenen değişikliklere karşı çıktı.
- Guyana'da, ABD'li bir Kongre üyesi ile beş kişiyi öldüren «Halkın Tapınağı» mezhebinin 400 üyesi ölü bulundu.

21 KASIM 1978

- Süt, yağ, deterjan ile taşıtlara zam yapıldı.
- TÛM-DER Genel Başkanı Tezgör, Genel Başkanlıktan ve Merkez Yürütme Kurulu üyeliğinden istifa etti.

- Sovyet TASS Ajansı, «CIA içinde İran'a ilişkin müdahale planları hazırlandığını» belirtti.
- Portekiz'de ara seçimlerde Komünist Parti ve Povo Unido İttifakı oyların yüzde 52.2'sini aldı.

TÜSTAV

Sosyal Demokrasinin Anti-Demokratik Girişimleri

Geçen sayımızda yayınladığımız «*Egemen Sınıfların Bunalımı ve Sosyal Demokrasi*» başlıklı yazıda, Cumhuriyet Halk Partisi'nin izlediği politikayı çeşitli yönleriyle incelemiş ve yazımıza bu sayı da devam edeceğimizi belirtmiş, yazımızın devamında dış ve iç egemen sömürücü güçlerin çeşitli planlarını ve alternatiflerini işleyeceğimizi söylemiştik.

Aradan geçen bir aylık süre, sözkonusu yazıda dile getirilen gerçeklerin yeni olgularla vurgulanmasını ve CHP'nin sağcı güçlere ödün verme politikasının derinleşmesini getirdi. Bu nedenle, yazımızın devamının ağırlık noktasını bir kez daha, egemen güçlerin sosyal demokrasi eliyle yapmak istediği operasyonlara ve özellikle yeni yasa değişikliklerine yoğunlaştırmayı gerekli gördük.

Adı geçen yazımızda özet olarak sosyal demokrasinin seçimler öncesinde birtakım acil ekonomik-demokratik talepler konusunda halka getirdiği vaatlere sırt çevirdiğini belirterek şöyle demiştik:

«... Sosyal demokrasinin denge terazisinin tekelci sermaye kefi her geçen gün biraz daha ağır basmaktadır. Bu kefe ağır bastıkça sosyal demokrasinin alanı da onunla sınırlanmakta, sosyal demokrasi kitlelere verdiği sözlerin hiçbirini yerine getirmeyerek, buna karşılık tekelcilerin istekleri için canla başla çırpınarak sağcı güçlere yeni yeni olanaklar hazırlamaktadır. Sosyal demokrasinin sağındaki güçlerin bugünkü hükümet üzerindeki etkileri giderek artmaktadır. Hatta sosyal demokrat hükümet üzerinde direkt etkiye bulunamayan milliyetçi cephe partilerinin şımarıklığı son zamanlarda giderek artmıştır. Öyle artmıştır ki, Bülent Ecevit MC liderleriyle görüşmeye başlamıştır. Onlarla birlikte çareler arama

yoluna girmiştir. Hatta Süleyman Demirel'e bir «tedbirler paketi» sunmaya kadar işi vardirmiştir. Sosyal demokrasinin tekelci sermaye elinde bir oyuncak haline gelmesi, onun üzerindeki baskıların artmasına ve CHP ile MC arasında «diyalogların» başlamasına yol açmıştır. Sosyal demokrasinin bu aczi ile «anarşiye karşı» olduğu öne sürülen «tedbirler paketinde» ne gibi anti-demokratik girişimlerin bulunduğu yakında görülecektir... Demokratik güçlere karşı yeni anti-demokratik «tedbirler» ise sağ kanadın daha da güçlenmesidir. MC partilerinin daha da tırmanmasıdır.»

SOSYAL DEMOKRASİNİN BAYRAM HEDİYESİ: ANTI-DEMOKRATİK YASALAR

Geçen sayımızda sözünü ettiğimiz ve içeriğini o sırada henüz bilmemekle birlikte anti-demokratik karakter taşıyacaklarını belirttiğimiz «tedbirler paketi», sosyal demokrasinin anti-demokratik yasa tasarıları biçiminde parlamentoya sunuldu. Böylelikle kamu oyu yeni anti-demokratik yasa değişikliklerinin somut olarak hangileri olduğunu öğrendi.

Bu yasa değişiklik tasarıları sosyal demokrasinin «bayram hediyesi» oldu. Aşağıda da görüleceği gibi getirilmesi istenen değişiklikler son derece anti-demokratik karakter taşımaktadır.

1 — Polis Vazife ve Selâhiyetleri Yasası'nda değişiklikler öngörülmektedir. Bu değişiklikler şöyledir:

a) Mülki âmirin emri ile polis bir kimsenin üzerine arayıp gerekirse özel kağıtlarına el koyabilecektir.

b) Polis, yurttaşların kimliğini sorup kimliğini ispat edemeyenleri karakola götürerek, kimlik saptaması yapabilecektir.

c) Gecikmesinde sakınca görünen hallerde ve kamu düzeniyle ilişkili olaylarda mülki âmirin emri ile bütün binalara ve müstemilatına polis girebilecektir.

2 — Emniyet Teşkilât Yasası'nda değişiklik getirilmektedir. Bu değişiklikler de şöyledir:

a) Emniyet mensuplarına verilen cezalarda düzenleme getirilmekte ve bu cezaların çabuk uygulanabilmesi sağlanmaktadır.

b) Başarı gösteren emniyet men-

supları, başarılarının ölçüsüne göre ödüllendirileceklerdir. Bu duruma göre ödüllendirme miktarı 12 aylık ikramiyeye kadar yükselebilecektir.

3 — Memur Kanunu'nda değişiklik yapılması ve memurların amaçları memurluk vasfı ile bağdaşmayan derneklere ya da amaçları ne olursa olsun uygulamada memurluk vasfıyla bağdaşmayan derneklere üye olmalarının yasaklanması öngörülmektedir.

4 — Dernekler Yasası'nda değişiklik öngörülmektedir. Buna göre:

a) Dernekler tek amaçlı olacaktır.

b) Tüzükleri amaca aykırı olmayacaktır.

c) Tüzük bir yana, dernekler amaç dışına çıkamayacaktır.

d) Bu çeşit dernekler kurulmayacak, kurulmuş olanların tüzükleri yeniden incelenecek ve amaç dışı çalış-

şan dernekler idare ya da mahkemece kapatılacaktır.

5 — Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'nda değişiklik öngörülmektedir. Şimdiki uygulamaya göre toplantı ve gösteri yürüyüşleri için 48 saat önce bir bildirim yeterli olmaktadır. Tasarıyla bu süre 72 saate çıkarılmaktadır. Ayrıca idareye toplantı ve gösteri yürüyüşlerini 10 güne kadar erteleme yetkisi getirilmektedir. İdarenin erteleme kararına toplantı ve gösteri yürüyüşünü düzenleyenler 24 saat içinde asliye ceza mahkemesine başvurarak itiraz edebileceklerdir. Asliye Ceza Mahkemesi hakimi bu itirazı duruşmasız karara bağlayacak ve karar kesin olacaktır. Ancak mahkemede idarenin kararı bozulsa dahi göstericiler 24 saat geçmeden toplantı veya gösteri yürüyüşünü yapamayacaktır.

Yukarıya aktardığımız yasa değişiklik tasarıları İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne ve Avrupa İnsan Haklarını Koruma Sözleşmesi'ne aykırıdır.

«AŞIRI SAĞ-AŞIRI SOL» EDEBİYATI HEDEF ŞAŞIRTMAYA HİZMET EDİYOR

Açıkça bellidir ki, siyasal iktidarın getirmek istediği değişiklikler, ülkemizde zaten son derece kısıtlı olan demokrasiyi büsbütün kırmakta, özgürlükleri daha çok kayıt altına almaktadır.

● 12 Mart faşist döneminde 60 kadar maddesiyle geriye doğru değiştirilen anayasa ile birlikte pekçok anti-demokratik yasa değişikliği yapılmıştı. Bu yasa değişikliklerinin bir kısmı daha sonra Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmişti.

● Şimdiki hükümetin getirdiği değişiklik tasarıları arasında öyleleri vardır ki 12 Mart hükümetleri bile böyle değişiklikleri getirmeye cesaret edememişlerdi. Gene yeni getirilen değişiklik tasarıları içindeki hükümlerin bir kısmı ise ilkeler bakımından daha önce Anayasa Mahkemesi'nin iptal ettiği noktaları içermektedir. Böylelikle, sosyal demokrasinin çeşitli bahanelerle getirdiği tasarılar bir bölümüyle 12 Mart dönemindekilerin bile gerisine düşmekte, diğer bölümüyle şimdiki anayasayı dahi çiğnemektedir.

● Ayrıca, Milliyetçi Cephe ortaklıklarının yapmaya cesaret

6 — İller İdaresi Yasası'nda valilere kendi bölgelerindeki bir toplum olayı nedeniyle askeri birliklerden yararlanma konusunda daha geniş yetkiler vermek için değişiklik yapılmıştır. Bugünkü uygulamada valiler kendi ellerindeki kuvvetlerle çıkan bir olayın üstesinden gelemedikleri takdirde askeri birliklere başvurabiliyorlardı. Yasada değişiklik yapılarak "üstesinden gelemeyeceklerine kani olduklarında" askeri birlikleri çağırma yetkisi verilmektedir.

a) Belirli suçlarla ve özellikle şiddet eylemleriyle ilgili olan davaların mahkemeye verilecek ya da gerekli görüldüğünde yeni bir mahkeme kurulabilecektir. Bu konuda Yüksek Hakimler Kurulu'na yetki verilmesi öngörülmektedir. Yüksek Hakimler Kurulu ayrıca bu mahkemeleri bölge bölge de ayırabilecektir.

edemediği birtakım anti-demokratik değişiklikler, bu kez CHP eliyle yaptırılmak istenmektedir.

● Sosyal demokrat politik merkez, yıllar yıldır egemen sınıfların çığnediği «anarşi» sakızını ağzına almıştır ve «anarşiye karşı önlem almak» edebiyatı altında yeni yeni anti-demokratik girişimlerde bulunmaktadır.

● Oysa açıkça bilinen bir gerçektir ki, egemen gerici güçlerin «anarşi» diye yuvarlak terimlerle ve gerici bir öze sundukları söz-konusu şiddet olayları, doğrudan doğruya ve en yalın ifadesiyle *faşist saldırılar*'dan başka birşey değildir.

● İşçi sınıfı devrimcilerinin uzun yıllardır ısrarla gösterdikleri gibi, egemen sınıfların «sağ-sol çatışması» diye sundukları, «aşırı sağ-aşırı sol» teraneleri ile bulanıklık yarattıkları olgu gerçekte faşist saldırıları perdelemeyi ve faşist tehdidi gözlerden gizlemeye yaramaktadır.

● Sosyal demokrasinin son zamanlarda iyiden iyiye yoğunlaştığı «aşırı sağ-aşırı sol» edebiyatı gerçekte hedef şaşırtmaya ve faşizmin cüretini arttırmaktadır.

ANTİKOMÜNİZM YOLUYLA FAŞİZME KARŞI ÇIKILMAZ

Aynı şekilde Ecevit eskiden beri söyleyegeldiği bir sözü, son zamanlarda sık sık tekrarlamaya başlamıştır. Ecevit «faşizme de komünizme de karşıyız» sözleri ile hedef şaşırtmakta, faşizm ile komünizmi aynı kaba koyarak gerici politikacıların ağzını kullanmaktadır.

Bilindiği gibi Turhan Feyzioğlu, Süleyman Demirel, Necmettin Erbakan gibi politikacılar ikide bir «faşizme ve komünizme karşı» olduklarını söylerler. Oysa bu politikacılar faşist milliyetçi hareketin işbirlikçisidirler. Bir başka deyimle «faşizme de komünizme de karşıyız» diyenler, aslında komünizme karşıdırlar. Şimdi sosyal demokrat politik merkezin aynı yollu nakaratları fazlalaştırması demokratlıkla bağdaşmaz. Çünkü «faşizme de karşıyız, komünizme de karşıyız» sözü, anti-komünizm'dir. Böylesi bir tutumla sosyal demokrasinin faşizme karşı çıkmasına olanak yoktur. Çünkü dünyanın hiçbir yerinde gerçek demokratlar anti-komünist değildirler.

● Bugün ülkemizde emekçi halk güçlerimizin önünde duran en önemli demokratik görev, faşizme ve faşist saldırganlara karşı mücadeledir. Günümüzde yaşanan «sokak hareketleri» ise faşizmin ve nazizmin klasik yöntemlerinden ve alışılmış taktiklerinden

başka birşey değildir. Egemen güçlerin ve sosyal demokrasinin «anarşi» edebiyatına başvurması ise bu faşist sokak hareketlerini ve onların amaçlarını kolaylaştıran bir tutumdur.

● Sosyal demokrasi bu yasa tasarılarına «faşizme karşı» bir görünüm kazandırmak istemekte, böylelikle kendisinin gedikli kuyrukçusu olan birtakım küçük burjuva aydın çevrelerini nötralize etmeye çalışmaktadır. Oysa dünyanın hiçbir yerinde ve hiçbir döneminde demokratik hak ve özgürlüklerin daha da kısıtlanmasıyla faşizme karşı mücadele edildiği görülmemiştir.

● Çünkü faşizme karşı mücadele doğrudan doğruya bir demokrasi olgusudur ve kitle olayıdır. Faşizme karşı mücadele toplumun daha çok demokratikleşmesini ve anti-faşist mücadeleye daha çok emekçi yığınların örgütlü ve aktif olarak katılmasını gerektirir. Sosyal demokrasi ise, getirdiği yasa tasarıları ile kitleleri daha çok pasifleştirmeye çalışmaktadır.

İSMET PAŞA'NIN 1963 YASALARI NEYE VE KİME HİZMET ETTİ?

Sosyal demokrasinin getirdiği anti-demokratik yasa değişiklik tasarılarının gerçek nedeni ülkücülere ve faşist milliyetçi harekete karşı demokrasiyi güçlendirmek amacına yönelik değildir. Böylesi bir iddiaya inanmak çocukça bir safdillikten başka birşey olamaz. Çünkü ısrarla ve ısrarla belirtmek gerekir ki, demokratik özgürlüklerin kısıtlanmasının faşizme karşı mücadele ile yakından uzaktan hiçbir ilgisi yoktur.

Birkısım aydınların bu yasaları faşist milliyetçi harekete ve onların ülkücü cinayet şebekelerine karşı sanıp susmaları ya da zevahiri kurtarmak için cılız itirazlarla konuyu geçiştirmeleri demokratik harekete ve emekçi halkın sosyal muhalefetine karşı kurulan bu yeni tuzaklara düşmekten başka birşey olamaz.

Sayın Ecevit'in getirdiği yeni anti-demokratik yasa tasarıları ve kimi demokratik aydın çevrelerin, bazı ilerici yazarların bu konudaki suskunlukları ya da sözde muhalefetleri bize ister istemez 1961 sonrasındaki İsmet paşa koalisyonlarının getirdiği anti-demokratik «tasarrufları» anımsattı.

Bilindiği gibi 27 Mayıs 1960'da Demokrat Parti hükümeti devrildikten sonra 1961 Ekim'inde yapılan seçimlerle İsmet Paşa'nın başkanlığındaki CHP bazı koalisyon ortakları ile hükümete gelmişti. Bunu izleyen dönemde eski Demokrat Parti takipçilerinin ve kalıntılarının demokrasiye karşı saldırıları gözlenmekteydi. Bu kesimler seçimlerden önce yapılan 9 Temmuz 1961 referandumun-

da Anayasa'ya «Hayır» demişler, seçimlerden sonra ise bu anayasa-
daki çeşitli demokratik hükümlere karşı tavır almışlardı. De-
mokrat Parti'nin takipçileri toplumun demokratikleşme sürecini
yavaşlatmaya çabalıyorlardı. Bir başka deyimle, bu tür çabalar
CHP'ye onun daha da sağındaki güçlerden ve gerici yönden gelen
muhalefet idi.

1963 ilkbaharında bu çevreler siyasi mahkum olarak cezaevin-
de bulunan Celal Bayar'ın ve diğer eski DP sorumlularının salıve-
rilmesi için harekete geçtiler ve gerici sokak hareketlerine başvur-
dular. O zamanlar ilerici güçler bu çevreleri «gerici» ya da «kuy-
ruk» diye adlandırıyorlardı. Sözkonusu sağcı güçlerin yarattıkları
sokak hareketlerine karşı geniş demokratik tepkiler başladı. Özel-
likle yüksek öğrenim gençliği gericilerin hareketlerine ve istekle-
rine kitle hareketleriyle karşı koydu.

Özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir'de yoğunlaşan bu olaylar
arasında kalabalık kitlelerin İstanbul'da gerici Yeni İstanbul ga-
zetesini önünde protesto gösterileri yapmaları, Ankara'da ise onbin-
lerce kişinin AP genel merkezini kuşatarak AP'yi protesto etmele-
ri gösterilebilir.

Bu olayları 21 Mayıs 1963'deki başarısız darbe girişimi izledi.
Durumun normale dönmesinden sonra İsmet Paşa hükümeti bir-
takım anti-demokratik tedbirler getirdi. Bu tedbirler arasında top-
lantı ve gösteri yürüyüşlerinin kısıtlanması, mülki âmirlerin ve po-
lisin yetkilerinin artırılması ve Toplum Polisi'nin kurulması da
yer almaktaydı.

Sokak hareketleri gerici güçler tarafından başlatıldığı için,
zamanın CHP ağırlıklı iktidarı sözkonusu anti-demokratik tedbir-
leri sanki gericiye karşı bir görünüm altında getirmiş ve bu ne-
denle, demokratik ve aydın çevrelerden önemli bir tepki görme-
mişti. Oysa bu tedbirlerin ve toplum polisinin gerçekte emekçi halk
muhalefetine karşı getirildiği kısa zamanda ortaya çıktı, toplum
polisinin hangi amaçla kurulduğu anlaşıldı.

O zamanki kabinede Çalışma Bakanı olan Bülent Ecevit, bu-
gün başbakanıdır. Ve sosyal demokrasinin sözde faşizme karşı bir
görünüm kazandırmaya çalışarak getirdiği anti-demokratik ted-
birler, kaçınılmaz olarak İsmet Paşa koalisyonlarının aynı görü-
nüm altında getirdiği anti-demokratik tedbirleri hatırlatmaktadır.

O zaman nasıl ki İsmet Paşa takipçisi birtakım aydın çevreler
şaşırtmaca içine sokulmuşsa, bugün de aynı şekilde Ecevit havranı
bazı aydınların bu anti-demokratik yasalara «birtakım anti-faşist
kılıflarla» *evet* demeleri umulmaktadır.

SOSYAL DEMOKRASİNİN ANTI-DEMOKRATİK GİRİŞİMLERİNE «DUR» DİYECEK BÜYÜK BİR POTANSİYEL VARDIR

Ne var ki, derelerin altında çok sular geçmiştir. Gericiliğe karşı görünüm verilerek getirilen İsmet Paşa tedbirlerine «evet» diyen dünkü aydın çevrelerinden farklı olarak bugün Ecevit'in aynı türden girişimine kararlı bir şekilde «hayır» diyecek ve bu tuzağı reddedecek muazzam bir devrimci-ilerici potansiyel bulunmaktadır.

Çünkü o günden bu güne sosyalist siyasal hareket, eskisine kıyaslanmayacak ölçüde gelişip güçlenmiştir. İşçi sınıfı politik hareketinin aradan geçen 15 yılda katettiği mesafe, CHP'nin istediği gibi at koşturması önünde duran en büyük engeldir. İşçi sınıfı politik hareketi dışında, ayrıca, sosyalizmden etkilenmiş ve esinlenmiş pek çok ilerici güç bulunmaktadır.

Öte yandan, o zamandan bu yana işçi sınıfımızın ileri sendikal örgütlenmesi başlatılmış ve nicel varlığı yarım milyonu bulan, nitel ağırlığı ise onu da aşan bir düzeye ulaşmıştır. İşçi sınıfının en yakın dostlarından olan ileri halk güçleri ise sayıları artık yüzbinlerle ifade edilebilecek bir şekilde demokratik meslek örgütlerinde ve diğer kitle kuruluşlarında örgütlenmişlerdir.

Salt ekonomik-demokratik planda örgütlü bulunan ve tartışmasız bir biçimde ileri saflarda yer alan tüm yığınsal örgütlenmelerin nicel ifadesi bir buçuk milyon kişiye varmaktadır. Bu rakama, Türk-İş tabanında gelişmekte olan uyanış içindeki işçi yığınlarını da katarsak, bugün demokrasiye sahip çıkan örgütlü ve dinamik kitlelerin nicel ifadesi daha iyi anlaşılır.

Kaldı ki sayıları milyonlu rakamlarla ifade edilen bu ileri kesimler, nitel bakımdan muazzam bir devrimci-ilerici potansiyeli oluşturmaktadırlar.

Esasen sosyal demokrasiyi de rahatsız eden budur. Ve getirilen yeni yasa tasarıları gerçekte faşizme ve gericiliğe karşı değil, emekçi halkın sosyal demokrasiye karşı güçlenen toplumsal muhalefetine yöneliktir.

SOSYAL DEMOKRASİ TOPLUMSAL MUHALEFETİ BASTIRMAK İSTİYOR

Ecevit'in liderliğindeki Cumhuriyet Halk Partisi önce 12 Mart rejimine, daha sonra MC iktidarlarına karşı muhalefet yaparken kendi solundaki güçlerle arasındaki derin ideolojik ayrılıklara ve demokrasi konusundaki farklılıklara rağmen bu güçlerle olan çelişkilerini derinleştirmekten kaçınmıştır. Asıl sorunun 12 Mart fa-

şizmine ve daha sonraki MC iktidarlarına karşı demokratik mücadele olarak gündemin birinci maddesinde yoğunlaştığı dönemlerde, sosyal demokrasi halkın bazı acil ve ivedi ekonomik-demokratik taleplerine vaatler getirmiştir.

Bu dönemlerde sosyal demokrasi ile onun solundaki güçler arasındaki ayrılıklar zaman zaman taraflar arasında polemiklerle ve sosyal demokrasiye karşı özellikle işçi sınıfı sosyalizminden gelen ayrıntılı eleştirilerle korunmuştur. Buna rağmen, Türkiye sosyalist hareketinin bölünmüş, genel devrimci-ilerici hareketin dağınık bulunması nedeniyle geniş seçmen kitleleri sosyal demokrasiyi MC'ye karşı demokratik bir alternatif, hatta ehven-i şer görmüşlerdir.

Sosyal demokrasinin kurtuluş olmadığını bilen fakat gerek 12 Mart faşizmini gerekse MC koalisyonlarını iktidardan düşürmek için CHP'ye oy veren bu ileri seçmen kitleleri dışında kalan geniş bir kısım CHP'li seçmen ise o sıralarda sosyal demokrasiye derece derece umut bağlamışlardı.

Türkiye sosyalist siyasal hareketinin bölünmüşlüğü'nün bir sonucu olarak son yıllarda politika arenasında suni, geçici ve görüntüsel bir kutuplaşma bulunmaktaydı. İşçi sınıfı sosyalistleri bu kutuplaşmanın sözünü ettiğimiz niteliklerini CHP iktidara gelmeden önce de, yıllarca ve ısrarla göstermişler, CHP'nin iktidara gelmesiyle geniş emekçi kitlelerin bu gözbağından kurtulacağını belirtmişlerdir.

Nitekim CHP'nin iktidara gelmesiyle ve ekonomik alanda tekeli sermaye politikasını sürdürmesiyle, uluslararası finans kuruluşlarının isteklerini yerine getirmesiyle, işsizlik ve pahalılığın artmasıyla birlikte, geniş CHP seçmenleri CHP ile MC arasındaki kutuplaşmanın suni olduğunun farkına varmaya başlamışlardır.

Böylece, TSİP'in de ilk gündemberi belirttiği gibi, CHP'nin geniş seçmen kitleleri, büyük bir hızla sosyal demokrasiye kopmaya başlamış ve aramış içine girmiştir.

Şimdilik spontane (kendiliğinden gelme) karakteri ağır bassada, sosyal demokrasinin ilerisindeki devrimci-ilerici potansiyel 11 aylık sosyal demokrat iktidar döneminde hızla büyümüştür.

Böylelikle CHP 12 Mart rejimine ve MC koalisyonlarına karşı bir dönem için çeşitli vaatlerle oyaladığı kitleleri artık zaptedemeyeceğini ve sosyal muhalefetin, bu kez iktidar partisi olarak kendisine yöneldiğini görmüştür.

SOSYAL DEMOKRASİ HALK HAREKETİNİ DENETİM ALTINA ALMAK SEVDASINDA

İleri halk güçlerinin sosyal demokrat iktidara karşı muhalefeti, her bakımdan sosyal demokrat politik merkezi rahatsız etmektedir.

● Birincisi, sosyalist hareketin örgütlenme ve merkezileşme düzeyi düşük olmasına rağmen, sosyal demokrasiye karşı sosyalist siyasal muhalefet güçlenmektedir ve daha da önemlisi önümüzdeki yıllarda olağanüstü derecede gelişme, güçlenme ve yığınsal bir politik kimlik kazanma evresine girmektedir.

● Sosyal demokrasiye karşı yükselen emekçi halk muhalefeti, sadece halk güçlerinin öncüsü olan sosyalist siyasal mücadele planında güçlenmemektedir. Aynı şekilde sosyalist hareketin öncülüğünde geniş bir demokratik muhalefet de sosyal demokrasiye karşı giderek daha etkin bir ivme kazanmaktadır. Çünkü sosyal demokrasi, iktidara geldikten sonra, işçi sınıfı sosyalistleri acil taleplerin ve demokratik istemlerin kendiliğinden gerçekleşmeyeceğini, demokratik hak ve özgürlüklerin sosyal demokrasi —yani burjuvazi— tarafından altın tepsi içinde sunulmayacağını belirtmesiyle geniş emekçi kitlelerin bu gözbağından kurtulacağını belirtmişler ve bu konuda asıl görevin sosyalist ve diğer ilerici güçlere düştüğünü söyleyerek sadece sosyalist planda değil, demokratik planda da sosyal demokrasiye ve onun politikalarına karşı etkili bir mücadele yürütmek gerektiğini vurgulamışlar ve bu doğrultuda kararlı bir uğraş sürdürmüşlerdir.

Kaldı ki, sosyal demokrasi iktidar olduktan sonra sağa kayma sürecini ve manevralarını hızlandırmış, ilk günden başlayarak gerek faşist gerekse diğer sağcı güçlere ödün üstüne ödün vermiştir.

Böylelikle işçi sınıfı sosyalistlerinin öngörülleri pratik içinde birkez daha doğrulanmıştır.

● Sosyalist ve diğer ilerici güçlerin faşizme karşı mücadeleleri de, yeni yeni boyutlar kazanmıştır. Türkiye solundaki bazı kuyrukçu çevreler dışında kalan geniş devrimci-ilerici güçler, anti-faşist mücadelede sosyal demokrasiye hiçbir zaman öncülük tanımadıkları sosyal demokrat iktidar öncesinde bu tutumlarının kararlı bir şekilde gösterdikleri gibi, sosyal demokrasi iktidar olduktan sonra da anti-faşist mücadelede yeni bir aşamaya girmişlerdir.

Daha önceleri, kendisinin ilerisindeki güçlerin anti-faşist mücadelesine karşı çıkmayan ve bu güçlerin gerçekte MC'yi yıkacak

asıl ve etkili faktörler olduğunu bilen sosyal demokrasi, kendisi yönetime gelmeden önce, kendisinin solundaki güçlerin anti-faşist mücadelelerine karşı çıkmamıştır. Çünkü sosyal demokrasi, devrimci-ilerici halk güçlerinin MC'ye karşı yürüttükleri asıl ve belirleyici mücadelenin başarıya ulaşması ve MC'nin düşmesi karşısında, siyasal arenada kendisinden başka bir alternatif bulunmadığını bilmekteydi. Bu amaçla tipik burjuva politikası manevraları ile, sosyal demokrasi kendisinin ilerisindeki belirleyici anti-faşist mücadelelerden dolayı yoldan yararlanma emelleri güdüyordu.

Nitekim esas olarak ileri halk güçlerinin mücadelesi sonucunda MC iktidardan düşünce, sosyalist hareket politika arenasında güçlü olmadığı için sosyal demokrasi iktidara geldi.

Ne var ki, zaten daha yıllar öncesinden sosyal demokrasiyi fersah fersah aşmış bulunan emekçi halk hareketinin öncü gücü olan sosyalist mücadelenin yanısıra, genel anti-faşist mücadelede daha geniş yığınları kucaklayarak sosyal demokrasinin sınırlarının çok ötesine taşıdı.

20 Mart'da DİSK ve TÖB-DER'in öncülüğünde gerçekleştirilen ve gelişkin yöntemleri içeren anti-faşist eylem, gerçekte sadece devrimci-ilerici planda değil, aynı zamanda anti-faşist planda da varolan muazzam potansiyelin sosyal demokrasiyi çok ama çok aşmış bulunduğunu kanıtladı.

Bu ise sosyal demokrat kurmayları rahatsız etti. Sosyal demokrasi 20 Mart 1978 anti-faşist eylemine karşı tavrı aldı.

O zamandan bu yana gelişen süreçte gerek sosyalist anlamda, gerekse anti-faşist planda CHP'nin ilerisindeki güçlerin potansiyelleri ve mücadeleleri gelişti.

Öte yandan, sosyal demokrasinin emperyalizme ve yerli ortaklarına uygun ekonomik politikalar izlemesi sonucunda, halkımızın üzerine CHP eliyle yeni yeni ekonomik yükler yüklendi. Ve yukarıda da belirttiğimiz gibi bu yüzler hem emekçi kitlelerin sosyal demokrasiye karşı ve onun arkasındaki tekelci sermayeye karşı ekonomik-demokratik planda anti-tekelci mücadelenin gelişmesini getirdi.

Sosyal demokrasi işçi sınıfımız başta olmak üzere, geniş emekçi kitlelerin ekonomik-demokratik mücadelelerini frenleyebilmek için toplumsal anlaşmayı getirip Türk-İş'e imzalattı. Ama DİSK bu toplumsal anlaşmayı kabul etmedi. DİSK'in yanısıra, diğer geniş ve dinamik emekçi yığınlar da toplumsal anlaşmaya karşı çıktılar.

Böylelikle sosyal demokrasi, tekelci sermayeye olan vaatlerini yerine getirebilmek için çok yönlü oyunlara girişti? Bu oyunlar arasında DİSK ve TÖB-DER'i bölüp zaafa uğratmak bulunduğu gibi, işçi sınıfının grevlerini yasaklar yoluyla engellemek, ya da diğer çeşitli anti-demokratik tedbirlere başvurmak da geliyordu.

Sonuçta, halkımızın acil taleplerinden bazılarına çeşitli vaatlerle iktidara gelen sosyal demokrasi, karşısında giderek büyüyen ve önümüzdeki yıllarda muazzam bir düzeye ulaşacak olan muhalefet bulunca, bu kez kendi solundan yükselen ve kitle tabanı giderek genişleyen halk hareketini bastırmak için cepheden saldırıya geçerek yukarıda sözünü ettiğimiz anti-demokratik yasa tasarılarını getirdi.

SOSYAL DEMOKRASİNİN DEVRİMCİ-İLERİCİ GÜÇLER ÜZERİNDEKİ HESAPLARI

Sosyal demokrat kurmaylar, ülkemizde giderek gelişen toplumsal muhalefet karşısında kısa ve uzun vadeli ve çok boyutlu hesaplar güdüyorlar.

Bu hesapların başlıcaları şunlardır:

● Sosyal demokrasi faşizme ve gericiliğe karşı kitle tabanı giderek genişleyen devrimci-ilerici güçler üzerinde baskı kurmayı amaçlamaktadır. Sosyal demokrasi kitlelerin faşizme karşı mücadelesini denetim altına alamadığını ve alamayacağını gördüğü için bu yolla kitleleri ve onların yığın örgütlerini pasifleştirmeyi istemektedir.

● Sosyal demokrasi, tekelci sermayeye ve ortaklarına karşı güçlenen sınıf mücadelesinin, iktidar partisi ve tekelci politikaların uygulayıcısı olarak doğrudan doğruya kendisine yöneldiğini gördüğü için sınıf mücadelesini sindirmeyi düşlemektedir.

● Sosyal demokrasi, iktidara gelmeden önce tekelci sermayeye kendisinin işçi sınıfını ve diğer ileri halk güçlerini kontrol ettiğini ve onların mücadelesini bir CHP iktidarı eliyle denetim altına alacağını söylemiştir. Oysa iktidara geldikten sonra sınıf mücadelesini sosyal barış yoluyla yavaşlatamadığını görünce bu kez anti-demokratik önlemlere başvurmuştur.

● Bugün sosyal demokrasinin ilerisindeki muazzam halk potansiyeli ve bu potansiyelin yığmsal örgütlenmeleri CHP için başlıca sorun haline gelmiştir. Sosyal demokrasi DİSK, TÖB-DER ve diğer demokratik kitle örgütlerini geriletmeyeceğini görmüş, onları içeriden ele geçirmeye ve bölmeye çalışmış, bu gayretlerinde

de başarı gösteremeyince, bu kez anti-demokratik yasa tasarılarını getirmiştir.

● Getirilen yasa tasarıları arasında memur statüsündeki kamu personelinin örgütlenme haklarının büsbütün kısıtlanması önemli bir yer tutmaktadır. CHP Türkiye'de burjuvazinin en eski ve en köklü partisi olarak, burjuva üst yapı mekanizmasını korumayı kendisine görev bilmıştır. Oysa bu aygıt içinde görev yapan yüzbinlerce kamu personeli tekeli sermayeye karşı emekçi halk saflarında ve işçi sınıfı yanında yerini almıştır. Bu durum gerek egemen burjuvaziye, gerekse onun üst yapı aygıtını fazlasıyla rahatsız etmektedir. Tekeli sermayenin ve burjuva üst yapı aygıtının sosyal demokrasiye verdiği başlıca görevlerden birisi de kapitalist egemenliğin ve onun baskı aracını güçlendirmektir. Getirilen yasa tasarıları aynı zamanda bu amaca hizmet etmektedir.

● Sosyal demokrasi bugüne değin, kendi solunda güçlü ve etkili bir siyasal hareket bulunmamasının rahatlığı içinde istediği gibi at koşturmuştur. Ne var ki, kitlelerin gözündeki bağın kalkması, sosyal demokrasinin gerçek kimliğinin daha geniş emekçi yığınları tarafından anlaşılması ile sosyalist siyasal hareket muazzam bir gelişme istidadı göstermektedir. Sosyal demokrasi, önümüzdeki yıllarda sosyalist hareketin hızla gelişmesinin aynı zamanda kendi siyasal varlığını da tehlikeye sokacağını ve sosyal demokrasinin önünde güçlü bir sosyalist potansiyel bulunacağını görmektedir. CHP, kendisinden hızla kopan geniş kitlelerin sosyalist mücadele saflarında toplanacağını farketmekte, bu amaçla, hem genel olarak sınıf mücadelesinin hem de bu mücadelenin bel kemiği olan sosyalist siyasal hareketin gelişmesini önlemek istemektedir. Sosyal demokrasinin komünizme karşı olduğunu son zamanlarda sık sık tekrarlamasının nedeni budur.

● Sosyal demokrat kurumlar, sosyalist hareketin gelişim perspektifini kısa vadede oy planında görmekte ve 1981 seçimlerinde CHP'nin oylarının azalacağından çekinmektedir. Uzun vadede ise sosyalist hareketin güçlenip tüm halk güçlerinin ortak cephesini kuracağını, böylece burjuva iktidarının tehlikeye düşeceğini, sosyal devrimin önkoşullarının oluşacağını sezmektedir. Bu nedenle, daha şimdiden sosyalist hareketin güçlenmesini, sosyalist siyasal mücadele ile diğer ilerici güçlerin ortak davranışının gelişmesini önlemeye çalışmaktadır.

● Bir başka deyimle, sosyal demokrasi, sınıflararası barış ve sosyal uzlaşma yoluyla sağlayamadığı şeyi, şimdi baskı yoluyla elde etme çabasındadır.

ULUSAL DEMOKRATİK HAKLAR VE SOSYAL DEMOKRAT ŞOVENİZMİ

Sosyal demokrasiyi en fazla rahatsız eden noktalardan birisi de ulusal demokratik haklar konusundaki uyanışın ve mücadele- nin gelişmesidir.

Sosyal demokrat politik merkez, bu konuda eskiden beri sür- dürdüğü şoven tutumu, iktidara geldikten sonra büsbütün şiddet- lendirmiştir.

Bu nedenle sosyal demokrat yöneticiler, tıpkı Demirel ve Fey- zioğlu edasıyla «bölücülük» nakaratını dillerini dolamışlardır...

Sosyal demokrasi, özellikle bu konuda son derece olumsuz ve anti-demokratik bir tutum içindedir. Oysa sadece sosyalist güçler değil, gerçek ilerici ve demokrat güçler de ülkemizde ulusal de- mokratik hakları savunmakta ve mazlum millet üzerindeki ulu- sal baskılara karşı çıkmaktadır.

Egemen milliyetçiliğin ve şovenizmin güttüğü Kürt düşman- lığı dün olduğu gibi bugün de bütün boyutlarıyla sürmektedir.

Sosyal demokrasi, Kürt halkının ulusal ve demokratik hakları- nın hiçbirisine saygılı değildir. Buna karşılık ulusal baskılara karşı olan güçler, Türkiye'de İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin, Avrupa İnsan Haklarını Koruma Sözleşmesinin ve Avrupa Güven- lik ve İşbirliği Konferansı ilkelerinin tüm hükümlerinin hayata geçirilmesini istemektedirler.

Sadece sosyalistler değil, tüm gerçek demokratlar da bu ilke- lere bağlıdırlar ve bağlı olmak zorundadırlar. Bu konuda Türkiye'- de güdülen burjuva şovenizmi, Batı Avrupa ülkelerindeki burju- vaların güttüğü şovenizm ve milliyetçilikten bile fersah fersah şiddetlidir. Örneğin İspanya'da Katalon ve Bask ulusal topluluk- ları 45 yıl önce Cumhuriyet hükümeti döneminde özerkliklerini el- de etmişlerdi. Daha sonra faşist bir savaş yaratarak iktidara ge- len Franko rejimi ve falanjistler şiddetli ulusal baskıları yeniden geri getirdiler. Ne var ki, İspanya'da faşizmin yıkılmasından sonra burjuva demokrat bir iktidarın kurulmasıyla, Katalonya ve Bask halkı yeniden özerkliğe kavuştular.

Bugün İspanya'daki Soarez hükümeti burjuva liberal bir hü- kümettir. Yeni sosyal demokrasi gibi bir merkez sol hükümeti bi- le değildir. Buna rağmen, bu hükümet Katalonya'nın ve Bask'ın özerkliğine karşı çıkmayacak derecede demokattır.

Ama yerli sosyal demokrasi, kendisine sol sıfatını yakıştırdığı halde, ulusal sorun ve ulusal demokratik haklar konusunda İspan- ya'nın merkez sağ kabinesinin bile kat kat gerisindedir.

Kaldı ki, ulusal sorunun çözümü bir ihsan ve lütuf meselesi olmadığı gibi, bir özerklik sorunu da değildir. Bu konudaki uluslararası sözleşmeler, *ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını* kararlıca savunmaktadırlar.

Sosyal demokrasi ise bırakınız ulusların kendi kaderlerini tayin ilkesini, hatta bırakınız bu hakkın gerisinde olan bir bölgesel özerklik olanağını, ezilen ulusun en basit, en doğal ve en ilkel ulusal demokratik ve kültürel haklarını bile tanımamaktadır.

Bu tutumun demokrasiyle bağdaşan hiçbir yanı yoktur. Bu tutumun T.C. tarafından en son imzalanan belgelerden Helsinki Belgesi ile bağdaşan yanı yoktur. Sosyal demokrasi insan hak ve özgürlüklerini özellikle bu noktada açıkça çiğnemektedir. İzlenen burjuva egemen politikası demokratik hukuk ilkelerine ve ulusal haklar konusundaki uluslararası belgelere taban tabana zıttır.

Sosyal demokrasi bu konuda da anti-demokratik misyonlar üslenmiştir. Daha önceki iktidarların sürdürdüğü politika aynen devam etmektedir. Örneğin Kanatlı J-78 tatbikatında bir Kürt aşiretinin hedef seçilmesi ve yaşlılardan kadınlara varıncaya kadar bütün fertlerin 300 saniyede imha edilmesinin tatbikatta temsil olunması, Kürt düşmanlığının nasıl da resmileştiğini göstermektedir. *Gürman-78* tatbikatı da aynı amaca yöneliktir.

Sosyal demokrasi işçi sınıfına karşı izlediği sosyal reform ve toplumsal uzlaştırma politikasını nasıl ki baskı yöntemleriyle birlikte sürdürüyorsa, ulusal demokratik haklar konusunda da aynı tutumdadır. «Doğuyu kalkındırma» adı altında sürdürülen politika, aynı zamanda yeni anti-demokratik girişimleri ve daha yoğun baskıları da planlamaktadır. Örneğin KUP (Köylüye Ulaşım Projesi), köy yolları yapımı ile feodalitenin çözülmesini hızlandırmak ve kapalı aile ekonomisini çözüp, köyü kent'e açmak gibi bir kapitalist yol izlemektedir. Ne varki, bu proje aynı zamanda Kürt halkı üzerindeki militarist baskıların artırılması için hazırlık niteliği taşımaktadır. Merkezi otorite bu yoldan bölgede en ücra köylere varıncaya kadar denetim kurmayı planlamıştır.

Görüldüğü gibi, sosyal demokrasi emekçilerin yaşama ve çalışma koşullarını iyileştirmek yerine, onlar üzerindeki baskıları çeşitli yollardan yoğunlaştırmayı öngörmektedir.

Sosyal demokrasinin bu tutumu, kapitalist egemenliğin kadife eldiven içindeki demir yumruğuna benzetilebilir. Tekelci sermaye, sosyal demokrasiye kadife eldiven olma görevi vermiştir.

Ne var ki gerek yükselen sınıf mücadelesi, gerekse ulusal de-

mokratik gelişim sosyal demokrasinin kadifesini ve maskesini çabuk düşürmüştür.

İşte sosyal demokrat politikacıları asıl rahatsız eden budur, ve getirilen yeni anti-demokratik tedbirler, sosyal patlamaları ve emekçi halk hareketinin yükselişini gemlemeyi amaçlamaktadır.

SONUÇ: SOSYALİST VE İLERİCİ GÜÇLERİN GÖREVİ

Bu durumda en büyük görev hiç kuşkusuz sosyalist siyasal güçlere düşmektedir.

Türkiye sosyalist hareketi, halkımıza gerek faşizm'den gelen saldırı ve tehdidi geriletmek, gerekse sosyal demokrasiye karşı muhalefet yürütmek gibi ikili görevinde azimle yürümektedir.

● Anti-faşist mücadelenin asli gücü işçi sınıfımız ve onun dostu diğer emekçi kitlelerdir. Sosyalistler, anti-faşist mücadelede diğer tüm ilerici güçlerle ortak davranış ve dayanışmayı güçlendirmek ve faşizme karşı mücadelenin kitle tabanını genişleterek en geniş yığınları anti-faşist mücadeleye yeni ve gelişkin yöntemlerle seferber etmek zorundadırlar.

● Sosyalist siyasal hareket, gündemin birinci maddesindeki anti-faşist mücadele dışında, sosyal demokrasiye karşı sosyalist muhalefeti güçlendirmelidirler. Sosyalist muhalefet işçi sınıfının politik iktidar mücadelesidir.

● Bu mücadele aynı zamanda, işçi sınıfı dışındaki tüm halk güçlerinin tekelci sermayeye karşı sınıfsal mücadelesini içermektedir. Bu nedenle, işçi sınıfı politik hareketi, siyasal iktidar mücadelesi yolunda, tüm halkın anti-tekelci mücadelesini güçlendirmek ve sosyalizm önderliğinde halkın mücadele birliğini sağlamak göreviyle yükümlüdürler.

● Sosyal demokrasiye karşı, sadece sosyalist planda değil, aynı zamanda demokratik planda da mücadele yürütmek kaçınılmaz bir görevdir. Çünkü ancak bu şekilde sosyal demokrasinin anti-demokratik emelleri ve girişimleri sonuçsuz bırakılabilir.

● Sosyalist ve diğer ilerici siyasal mücadelenin yanısıra, ekonomik planda ve acil istemler düzeyinde geniş bir halk hareketini gerçekleştirmek, tekelci sermayeye ve ortaklarına karşı emekçilerin yaşama ve çalışma koşullarının iyileşmesi doğrultusunda etkili ve birleşik bir mücadele vermek görevinde öncülük görevi gene sosyalist politik harekete düşmektedir.

Böylece işçi sınıfı politik hareketimiz, hem faşizme karşı, hem de genel olarak tekelci sermayeye ve onun sosyal demokrat alternatifine karşı gerek siyasal alanda, gerekse ekonomik-demokratik planda etkili bir uğraş sürdürmek ve bu yönde tüm halk güçlerinin birliğini sağlamak ödevini başarıyla yerine getirmelidir.

Tropikal ve Güney Afrika Halklarının Özgürlüğü-Bağımsızlığı-Ulusal Kalkınması ve Toplumsal İlerlemesi İçin

AFRİKA'NIN birçok komünist ve işçi partileri toplanarak aşağıdaki dökümanı hazırladılar. Bu çalışma tropikal ve Güney Afrika'daki durum üzerine varılan kollektif düşüncenin bir sentezi olarak sunulmaktadır. Hazırlayanlar inanmaktadırlar ki bu döküman, bütün Afrika'daki partiler, militanlar, yurtseverler, ilericiler, devrimciler, ve marksistler arasında tartışma için gerekli zemini sağlamaktadır.

Günümüz büyük tarihi kazanımlar ve devrimci değişimler göstermektedir. Sosyalist toplumun uluslararası etkisi günümüz dünyasının gelişiminde kesin belirleyici bir rol oynuyor. Her kıta'da ilerici güçlerin hareketi ilerliyor. Kolonyalizmin ve ırkçılığın son kalıntılarının da temizlenmesi sonuna yaklaşıyor. Gelişen ülkelerin sömürülmesinde yeni yollar ve maksatlar sağlamak olan Yeni Sömürgecilik, bu ülkeler ve halkları tarafından giderek artan kararlı bir direnç ile karşılaşılıyor. Onlar hiç durmaksızın özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını korumak, sağlamlaştırmak için savaşıyorlar. Giderek daha fazla sayıda bağımsızlığını kazanmış ülke gelişimlerinde sosyalist yönelimi sağlayacak yolu izliyorlar. Tarihsel seçimlerini kararlılıkla savunuyorlar, ve gericiliğin, emperyalizmin kendi işlerine müdahale etmesine karşı çıkıyorlar. Kıtamızda da, tüm dünyada geçerli olan sosyal gelişmenin aynı objektif kanunları kendini gösteriyor. Ancak ulusal karakterler

ve kıtamızda aralarındaki tarihsel mirasların etkisiyle kaynaşmış bir biçimde.

Koloni imparatorluklarının çöküşü, politik bağımsızlıkların kazanılması Afrika'da bağımsız ulusal devletlerin oluşturulması, Afrika halklarının en büyük tarihsel kazanımlarından birisidir. Bunların gerçekleşmesini mümkün kılan, Hitlerci Faşist koalisyonun ve Japon militarizminin yenilgisi sonucu değişen uluslararası sınıfsal güçler ilişkisi, uluslararası emperyalizmin zayıflaması, dünya sosyalist sisteminin doğuşu, ulusal kurtuluş hareketlerinin büyük atılımı ve harekete sosyalist devletler, ve uluslararası işçi sınıfı hareketi, komünist hareketlerce gösterilen sürekli destek dayanışmadır.

Politik bağımsızlıklarını kazanan halklar, bunu sağlamlaştırmak ve aynı zamanda ekonomik bağımsızlıklarını da kazanmak için çaba sarfediyorlar. Hayat ve bağımsızlık mücadelesinin mantığı tüm bunların toplumsal bağımsızlık mücadelesiyle yakından bağlantılı olduğunu tekrar tekrar ortaya çıkarıyor.

İlerici Afrika devletlerinin sosyalist kalkınma yolunu benimsemeleri, modern çağın, artan sayıda ülkenin sömürüye dayalı bir sistemden sosyalizme geçişini simgeleyen çağımızın, objektif kanunlarının bir görünümü olmaktadır.

Marksist - Leninist partisinin önderliğinde ABD emperyalizminin işgalini kıran kahraman Vietnam halkının bu büyük zaferi, günümüz devrimci hareketlerinin en çarpıcı örneğini teşkil etmektedir... Bugün Vietnam Komünist Partisi'nin önderliğinde birleşmiş bir Vietnam sosyalizm, ilerleme, barış ve demokrasi yolundadır. Laos ve Kamboçya'da olduğu gibi bu zafer tüm dünyadaki devrimci enerjiyi canlandırdı.

Angola, Mozambik ve Gine-Bissau'da bağımsızlık hareketlerinin uzun süren silahlı bağımsızlık savaşının zaferi genelde Afrika Kıta'sı için ve özelde Güney Afrika için çok büyük önem taşıyan tarihsel olaylardır. Angola ve Mozambikte bağımsızlık mücadelesinin zaferle sonuçlanması bu ülkelerin önüne, ülkelerinde sosyalizmin kurulması için gerekli koşulları yaratma görevini koydu. Yeni toplumların temellerini kurmak için Marksizmin-Leninizmin bilimsel ilkeleri ışığında kendilerini işçi sınıfının öncü partileri haline dönüştürme sürecine giren MPLA ve FRELIMO, işçilere ve köylülere dayanan devlet biçimleri yaratıyor.

Sosyalist ve ulusal kurtuluş mücadelesi veren güçlerin gide rek artan dayanışması, Angola halkının emperyalist ve ırkcı müdahalelerine ve Afrika gericiğine karşı verdikleri mücadelede

en çarpıcı bir şekilde somutlandı. Sovyetler Birliği'nin, Küba ve diğer sosyalist ülkelerin, ilerici Afrika devletlerinin ve tüm demokrasi güçlerinin desteği ile Angola'nın kazandığı büyük zafer, kıtamızda koloni boyunduruğunun, ırkçılığın ve yeni sömürgeciliğin temizlenmesine önemli katkıda bulundu. Bu zafer proletarya enternasyonalizminin gücünün en açık, çarpıcı göstergesidir. Angola, Mozambik, Gine-Biseu Cape Verde Cumhuriyeti ve Sao Tome ve Principe'nin bağımsızlıklarını kazandıkları günümüzde, Afrika halkları Güney Afrika'daki kolonyalizmin ve ırkçılığın son emperyalist kalelerinin sökülüp atılması için kesin mücadeleye girişiyorlar.

1) TOPLUMSAL EKONOMİK GELİŞMENİN ŞİMDİKİ DURUMU :

Koloni boyunduruğunun hakim olduğu çağ, Afrika ülkelerinin toplumsal yapıları, ekonomileri ve politik, kültürel yaşamları üzerinde derin etkiler bıraktı. Afrika halklarının sosyo-ekonomik ve teknik bakımından geri kalmışlığı doğrudan emperyalist yağmanın ve sömürünün sonucudur. Afrika'da canı sömürgeci yönetimin acı sonuçları halen daha ortadan kaldırılamadı. Uluslararası emperyalizm ve onun baş amacı çok uluslu tekelci işletmeleri Afrika halklarının baş düşmanı ve onların ilerlemesinin önündeki ana engel olmasını sürdürüyor.

Bir çok Afrika ülkesinin ekonomisi emperyalist tekellere bağımlı metropol ülkeler tarafından dayatılan tek ürünlü tarım, nüfusun çoğunluğunun geçimini sağladığı tarımda hâlâ hakim durumda. Köylüler, özellikle, dünya kapitalist tarımsal hammadde ve gıda pazarını kontrol eden çokuluslu işletmeler tarafından zalimce sömürülüyorlar.

Koloni zamanında olduğu gibi, Tropikal Afrika ülkelerinde sanayi, madencilik ve hammaddelerin en temel işlenmesi ile sınırlı ve bu alanda ana sektörler emperyalist monopollerin elinde. Ulusal düzeyde sanayileşme yeni sömürgecilik tarafından bilinçli bir şekilde yavaşlıyor.

Elverişsiz koşullar altında öne sürülen çeşitli «yardım» ve «işbirliği» metodları kullanarak, kukla rejimler kurdurarak, elverişsiz anlaşmaları zorlayarak sanayileşmiş kapitalist devletler Afrika ekonomisini dünya kapitalist pazarına daha bağımlı kılmak ve Afrika ülkelerinin gelişimlerinde sadece kapitalist yolu izlemelerini sağlamak için çaba sarfediyorlar.

Deniz nakliyatı alanında hemen hemen hakim olan uluslar-

arası emperyalizm dünya kapitalist pazarının ekonomik ve mali manivelaları aracılığıyla ve teknolojinin fiyat yapısını dikte ettirerek, halkların emeklerinin meyvalarını çalmaya devam etmekte kalmıyor aynı zamanda onlar üzerinde ekonomik ve mali baskıları arttırıyor. Kapitalist sistemin bugün içinde bulunduğu genel kriz koşulları altında, emperyalizm kendi krizinin zararlı sonuçlarını Afrika halklarına mal etmek için her yolu sonuna dek kullanıyor.

Bağımsızlık kazanıldıktan sonra, Afrika'da kapitalist gelişim derinleşir, Afrika'da kapitalist gelişimin özgül yönü, emperyalist monopoller hâlâ belirleyici güç durumundayken ulusal kapitalizm çok geri ve asalak bir biçimde daha önce yaşanmış üretim biçimleri ile sayısız bağlantı içinde gelişmekte olmasıdır. Kapitalizm temel olarak hizmetler ve dolaşım alanında gelişiyor, maddi üretim alanında değil. Dolayısıyla kapitalist gelişmenin sonucu objektif olarak ortaya çıkabilecek olumlu etkiler muazzam ölçüde sınırlanıyor.

Bağımsızlık kazanıldıktan sonra Afrika ülkelerinin ekonomik gelişme hızları bir ölçüde arttı. Ancak bu sınırlı büyüme ekonomik geriliğin giderilmesini getirdiği zorlayıcı problemlerin gelecekte çözümlenmesi için bir güvence vermemektedir. 1960-1975 arasında Afrika ülkelerinde tarım dışı çıktılarının gayrisafi milli hasıla içindeki payı yüzde 20 den yaklaşık olarak yüzde 30'a çıkış gösterdi. Bu büyüme, yıllık ortalama büyüme oranı yüzde 16 olan madencilik endüstrisine dayanıyordu ve çok az sayıda ülkede görüldü. Tarıma göre sınırlı gelişme esas olarak ihraç ürünleri üretiminde olmaktadır. Bu da yabancı tekellerin işine gelmekte, sürekli yiyecek ürünleri kıtlığı çeken Afrika halklarının değil, Afrika ülkelerinin ekonomik yapılarında meydana gelen değişimler, nüfus artışının ve yapısının değişmesine de yolaçıyor.

Burada demografik büyüme problemlerine de dikkat çekmek gerekli. Bu fenomen değişik ülkelerde (coğrafi koşulları, yüksek ya da alçak azgelişmişlik vb.) farklıdır.

Bu problem her ülkenin özgül koşulları dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Fakat sadece sosyalizmin bu problemin çözümü için elverişli koşulları sağladığı bilincindeyiz.

Afrika'da toplumsal sınıf farklılaşması derinleşiyor. Afrika nüfusunun % 17'si bugün milli gelirin % 70'ini almaktadır.

1960-1975 döneminde Afrika'da ücretli ve maaşlı çalışanların sayısı 20'den 32 milyona yükseldi, bunların 11 milyonu Kuzey Af-

rika'nın Arap ülkelerinde, 11 milyonu Tropikal Afrika ülkelerinde ve yaklaşık 10 milyonu Güney Afrika ülkelerinde dağılmıştır.

Bazı Tropikal Afrika ülkelerinde bugün işçi sınıfı var ve diğerlerinde oluşma sürecinde. Bu sınıf yavaş büyümekle ve gelişimi üretici güçlerin geriliği yüzünden engellenmekle birlikte önemli politik bir gücü temsil edebilmektedir. Bugün Afrika proletaryası, özellikle Güney Afrika'da muazzam bir güç teşkil ediyor. Tropikal Afrika'da halen kırsal kesimle sayısız bağlantı içinde bu sınıf. Temel şehir merkezlerinde, limanlarda ve az olmakla birlikte büyük sanayi işletmelerinde yoğunlaşan işçi sınıfının sınıf militanlığı giderek büyüyor. Politik bilinci ve örgütlenme biçimleri gelişiyor. İşçi sınıfı kendi sendikalarını kuruyor ve bazı ülkelerde kendi partisini oluşturuyor. Bu partilerin politik rolleri geliştirilmeli ve güçlendirilmelidir.

İşçi sınıfı giderek artan bir biçimde tüm çalışan halkın çıkarlarının savunucusu haline geliyor. İşçi sınıfının birçok unsuru kendi hakları ve çıkarları için verdikleri ekonomik mücadeleden yenisömürgecilığe, yerel gericiliğe ve uluslararası emperyalizme karşı politik mücadeleye geçiyor. Ulusal demokratik devrimin bugünkü aşamasında proletaryanın bir takım objektif ve subjektif zayıflıkları olmasına rağmen ulusal ve toplumsal bağımsızlık, ulusal ekonomik kalkınma, sanayileşme, ekonominin kooperatif biçimde ilerlemesi, kabile toplum yapısının —Afrika halkının baş düşmanı— üstesinden gelinmesi ve evrensel kültürel yenileşme mücadelesinin en kararlı devrimci gücü konumunu korumaktadır.

Bu mücadelede, Afrika ülkeleri nüfusunun çoğunluğunu oluşturan köylülük, işçi sınıfının doğal ve sayı bakımından en güçlü müttefik köylülüğün çok ciddi sorunlarını göz önüne almadan, köylülüğün sosyo-ekonomik ilerleme özlemlerine dikkat etmeden ve köylülüğün aktif desteğini almadan uzun dönemli gerçek toplumsal ilerlemeyi gerçekleştirmek mümkün değildir.

Tropikal Afrika'nın tarımsal yapısında büyük değişiklikler meydana geliyor. Bu değişiklikler doğrudan mal üretiminin hızla köye girmesiyle, yaygınlaşmasıyla doğrudan bağlantılı. Yabancı sermayenin ve kapitalist üretim biçimlerinin (fiat, kredi ve mevduat yapısı) girişi, ilkel üretim tarzlarının çözülmesine kapitalizm öncesi pederşahi ve feodal sistemlerin giderek artan biçimde çürütmesine geleneksel toprak sahiplerince veya bürokratik burjuvazinin önde gelen tabakalarınca kapitalist sömürü amacıyla ortak toprakların ele geçirilmesine, büyük topraksız ve yoksul köylü ve tarımsal işçi kitleleri yanı sıra kırsal burjuvazinin ve küçük bur-

juvazinin doğmasına yol açıyor. Bu süreç kırsal kitlelerin yoksullaşmasına yol açıyor, Tropikal Afrika'nın kırsal kesimlerindeki toplumsal manzara işte bu şekildedir.

Tarımdaki yapısal değişimlerin hızı ve derinliği ülkeden ülkeye değişmektedir. Köylülüğün artan bir şekilde heterojenleşmesi kaçınılmaz olarak karşıt politik çıkar guruplarının doğacağı ve sınıf mücadelesinin derinleşeceği anlamına gelir. Kırsal kesimin «modernleştirilmesi» ve kooperatifler politikalarının deneyimleri göstermektedir ki bu politikalar halkın katılımı olmaksızın gerçekleşiyorsa, zengin kırsal kesimler lehine sonuç veriyor ve geniş köylü kitlelerinin yoksullaşmasını doğuruyor.

Bunun içindirki ilerici güçler köylü yığınlarının kırdaki verilen anti-emperyalist ve anti-feodal mücadeleye ve gerçek tarım reformu mücadelesine en geniş demokratik katılımlarına büyük önem vermektedir.

İlerici güçler çalışan ve yoksul köylülüğün taleplerine, özlemlerine katılıyor ve onların toplumsal ve politik bilinçlenmelerini arttırmaya çalışıyor. Doğal olarak dolayısıyla işçi sınıfı, ve diğer ilerici güçler yerel zenginlerin ve sömürücü sınıfların aktif direncine maruz kalmak yanında emperyalizmin ve onun aracı çok uluslu tekellerinde direnciyle karşı karşıya kalıyor.

Kırsal nüfusun şehirlere göç etmesi sonucu hızlı bir şehirleşme süreci yaşanmaktadır. Bu hızlı büyüme muazzam sosyo-politik problemlere yol açmakta, ekonomik olarak dengesiz ve deklase unsurların çoğalmasına neden olmaktadır. Şehirleşme hareketi aynı zamanda orta ve bazı geleneksel tabakaların-kırsal kesimden kopan unsurların, küçük tüccarların, zanaatkarların ve aydınların sayısal bakımdan önemli büyümesine yol açar. Bu tabakalar farklı derecelerde demokrasi, ulusal ve toplumsal ilerleme mücadelesinde yer alıyorlar. Bu tabakalardan az ya da çok bilinçlenmiş devrimci demokratlar etkili bir güç olarak çıkmakta ve sosyalist yönelimli ülkelerde devlet gücünü kontrol altında tutmaktadır.

Afrika toplumunda aydınlar aktif politik gücü temsil etmektedir. Onlar Afrika'nın politik hayatında özellikle bağımsızlık mücadelesi boyunca önemli rol oynamışlardır. Bağımsızlıktan sonra eğitimin genişlemesi ve ekonomik yenileşmenin gereksinimleri yüzünden aydınların sayısı sürekli artmaktadır. Aralarında toplumsal ve politik farklılaşma süreci derinleşmektedir. Aydınların bazı kesimlerini, silahlı güçleri gericilik saflarına çekmek ve parçalamak için gösterilen çabalar iç ve dış yeni sömürgeci güçlerin genel pratiğidir. Ne varki giderek artan sayıda halk kitleleriyle kay-

naşan aydınlar yurtsever ve devrimci güçlerin ayrılmaz parçasını oluşturuyor. Özellikle devrimci aydınlar arasında marksist devrim teorisinin en temel yargıları giderek daha fazla benimseniyor ve sosyalist dönüşüm geniş bir şekilde kabul ediliyor. Afrika'daki komünistler bu tabakanın ulusal ve toplumsal bağımsızlık mücadelesindeki önemli yerini görüyor ve memnunlukla karşılıyor.

Bağımsızlıktan sonra kapitalist yönelimli unsurların iktidara geldiği Afrika ülkelerinde, yerli burjuvazinin ekonomik hatta politik etkinliğinin güçlendiği ortadadır. Bu sınıfın ulusal ekonomideki yeri ve eylem alanı, yabancı sermaye ile olan bağlantısının derecesi ve niteliği ülkeden ülkeye büyük değişiklikler gösteriyor. Ancak, birçok ülkede sanayi kapitalistlerinin ve tarımsal girişimcilerin doğmasına rağmen ticari ve tekelci burjuvazi Afrika kapitalizminin en geniş kesimini teşkil ediyor. Yabancı sermayenin hakim durumda olması yerli burjuvazinin mali zayıflığı ve karşılaştığı diğer sınırlamalar bu sınıfın hizmetler sektörüne gayrimenkul mallar ve meta dolaşımı alanlarına kaymasına neden oluyor.

Afrika burjuvazisi, kapitalist faaliyetin batı sektörlerine hakim olan monopollere göre tali konumunu değiştirmeye uğraşiyor. Açıkça daha fazla genişleyebilmesi için gerekli koşulları kazanmada hükümet yardımı dileniyor. Çeşitli programları şu veya bu şekilde, sömürgecilik döneminde yabancı sermayeye tanınan imtiyazların kendisine tanınması, ihracat ve ithalat için imkan tanınması, hakim yabancı kapitalist bankalar tarafından öne sürülen ayrıcalıklardan kurtaracak ulusal mali kurumların oluşturulması yerli kapitalistlere teşvik tedbirleri dağıtılması ve hükümet yardımıyla yabancı firmalarda ortaklıklar edinilmesini vurgulamaktadır.

Yerli burjuvazinin bu istekleri bazen emperyalistlerle çelişkiye düşmelerine neden oluyor. Devrimci güçler yerli burjuvaziyle yabancı tekeller arasında olan veya olabilecek olan çatışmaları, çelişmeleri gözönüne almakla kalmıyor fakat aynı zamanda ulusal demokratik devrim sürecinde yerli sermayenin şu ya da bu kesiminin belirli istemlerini ve eğilimlerini de dikkate alıyor. Ancak, Afrika burjuvazisinin isteklerinin niteliğinin Afrika devletlerinin, uluslararası kapitalist sistemin boyuneğdirici yapılarına daha hızla girmesi olduğunu küçümsememek gerekir.

Tropikal Afrika'da kapitalist gelişmenin bir diğer yönü ise devlet aygıtının farklı kademelerindeki yüksek ve orta durumlu memurlardan başlamak üzere bürokratik burjuvazinin oluşmaya başlamasıdır. Bunlar birçok ülkede kapitalist gelişmenin ana sos-

yal motoru oluşturmaktadırlar. Devletin ekonomik ve politik araçlarının kontrolünü elinde bulunduran bürokratik burjuvazi ulusal çıkarılara zarar verecek ölçüde yüksek kapitalist birikimi mümkün kılıyor. Kurumsallaşmış rüşvet ve doğal zenginliklerin, kamu mülkiyetlerinin yağmalanmasını sürdürürken emperyalizmin yeni sömürgecilik politikasına, ulusal demogojilere sığınarak açıktan teslim oluyor. Bu dar gurubun devlet aygıtını kontrol altında tutması, bütün yerli sömürücü tabakaların gelişmesine yol açacak, ekonomik mekanizmayı yönetmek, harekete geçirmek için güçlü araçlara sahip olmasını getiriyor.

Bürokratik burjuvazinin stratejik pozisyonu onu, insanın insanı sömürdüğü bir toplumun kurulmasında çıkarı olan tüm farklı çıkardaki ve tabakalardaki güçlerle bağlantı içine sokmakta. Bu tabaka, yerli sömürücüler arasında farklı gurupların uzlaştırılması görevini yerine getirirken aynı zamanda yerli burjuvazi ile emperyalizm arasındaki ilişkilerde de ilk önemli rolü oynamaktadır.

Bürokratik burjuvazi sosyalist yönelimli ülkelerde dahi bir tehlike teşkil etmektedir. Emperyalizmin müttefiki, yeni sömürgeci politikanın aracı ve yerli sömürücülerin temsilcisi olan bürokratik burjuvaziye karşı komünistler ve ilerici güçler mücadelesini derinleştirmelidir.

Afrika'da silahlı kuvvetler önemli bir aktif politik rol oynuyorlar, bu durum askeri rejimlerin kurulmasında ve sayısız darbelerde ifadesini bulmaktadır. Yönetim ele geçirildikten sonra silahlı kuvvetler içinde sosyo-politik karşıtlıklar derinleşmiş ve sınıf mücadelesinin üstünde olmayan ordu çeşitli yollarla açıktan bu mücadelenin içine girmiştir.

Askeri rejimlerin kaçınılmaz olarak bu mücadelede iki seçenekle: kapitalist ya da sosyalist yoldan kalkınma yolları ile karşı karşıya kalmakta olduklarını hayatın kendisi ortaya koymaktadır. Dolayısıyla şu veya bu gücün desteğini aramak zorunda kalıyorlar. Bir yanda bazı memurlar ergeç yerli ve uluslararası egemen sınıfların başlıca araçları haline geliyor ve gelişen devrimci güçleri yerle bir etmek için silahlı kuvvetlerin örgütlü gücünden ve disiplininin yararlanıyor. Diğer yanda, demokrat memurlar emekçi sınıfların desteğini arıyor ve silahlı kuvvetleri ilerici gelişimler yönünde kullanıyorlar. Ulusal Demokratik Devrimin görevlerini yerine getirmekle karşı karşıya kalan bu demokrat memurlar, diğer ilerici güçlerle dayanışma içinde askeri ve sivil devlet yapısını demokratikleştirmeli ve kitlelerin yaratıcı enerjilerine

güven duymalı ve devrimci sürece katılmaları için gerçek fırsatları yaratmalıdır.

Ulusal kalkınmanın genel görevlerinin yerine getirilmesi mücadelesinde iki sınıf güçleri ittifakı oluşmuştur. Anti-emperyalist, yurtsever ve ilerici güçlerin koalisyonun temeli işçi sınıfı, sömürülen köylülük ve diğer emekçi sınıf kategorileri idi. Orta tabakalar ve yurtseverler kitlelerin çıkarlarına ve ilerici bağımsız gelişmenin çıkarlarına sadık kaldıkları ölçüde bu koalisyona katıldılar. Bu koalisyon, ayrıcalıklı gerici feodal ve pedersahi göçler, komprador ve bürokratik burjuvazi, yabancı emperyalist şirketler ve genelinde ülkelerin kapitalist gelişme yolunu izlemesini isteyen herkesin oluşturduğu blok ile karşıt kutuplara bölünmüştür. Toplumsal ve ekonomik ilerlemenin acil görevlerinin çözümlenmesi bu uzlaşmaz sosyal güçler arasındaki mücadelenin sonucu tarafından belirlenecektir.

2) TOPLUMSAL GELİŞMENİN İKİ YÖNÜ :

Afrika'da iki zıt toplumsal gelişme eğilimi bulunmaktadır-biri sosyalizme yönelik diğeri ise kapitalizme. Özgül Afrika koşulları her iki eğilim üzerinde etki bırakmıştır.

Sömürgecilik öncesi Afrika'da kapitalist ilişkiler hiç yoktu gerçekte, Afrika'da kapitalizm yabancı yönetimin, sömürgeciliğin sonucu ve mirasıdır. Bir çok Afrika ülkesinde, bir toplumsal sistem olarak kapitalizmin derin ulusal kökleri yoktur. Batı Afrika devletlerinin kapitalist yolu izlemeleri, uluslararası emperyalizm ve yerli burjuvazinin ve geleneksel aristokrasinin emperyalizm taraftarı çevrelerin birleşik çabaları sonucu gerçekleşmiş ve sürdürülmüştür. Kapitalizmin Afrika'da tarihsel gelişiminin belirsizliği dünya çapındaki genel krizi tarafından belirlenmektedir. Bu kriz Afrika devletleri için çözümlenmesi acil önem taşıyan sorunları çözümlenmekte yetersiz kalınmasını getirmektedir. Ancak söylemek gereksizdir ki sıkı devlet kontrolü altındaki üretici güçleri geliştirmek için ulusal ve yabancı sermayenin kullanılmasının uygunluğu ve imkanını gözardı etmemektedir. Bu durum kapitalist yönelimli ülkelerde dahi, tekelci devlet sektörü doğru ve kararlı tutarlı ulusal politika ile beslendiği zaman anti-emperyalist yönetim kazanabilir. Bu ülkelerde halk kitlelerinin tepkisi altında, ilerici girişimlerin ve reformların sınırlı bir düzeyde gerçekleşmesi mümkündür.

Kapitalist gelişme eğilimi özellikle Nijerya, Fildişi sahili, Senegal, Kenya, Zaire ve diğerleri gibi ülkelerde kendini gösteriyor.

Yabancı monopollerin ve çok uluslu şirketlerin konumu çok güçlendi ve bu durum o ülkelerin politik ve ekonomik bağımsızlıkları için tehlikeli olmaya başladı. Bu ülkelerin ilerici güçleri geniş anti-emperyalist, anti-yeni sömürgeci bir cephe yaratma göreviyle karşılaşıyorlar. Bu cephenin ana görevi bağımsızlığın pekiştirilmesi, ulusal ekonominin gelişimi, demokratik hakların ve özgürlüklerin savunulması, emekçi halkın acil talepleri -demokratik tarımsal reform yüksek yaşam seviyesi, eşit sağlık servisi hakkı, kültürel yenilenme- ve gereksinmelerinin giderilmesi ve savunulmasıdır.

Güney Afrika Cumhuriyetinin ulusal ve sosyal bağımsızlık mücadelesinde özel durumlar ortaya çıktı. Orada, kapitalist ilişkiler tamamıyla egemendir ve tekelci karakter kazanmıştır. Yerli, yabancı çok uluslu monopollerin hakimiyeti ırkçı ve faşist rejimi destekleyen ve ona dayanan Güney Afrika'nın tekelci kapitalizmi en başta ABD emperyalizminin sadık müttefiki olduğunu ve Güney Afrika halklarının en azılı düşmanı en vahşi sömürücüsü olduğunu gösterdi. Güney Afrika Komünist Partisi, Güney Afrika'nın sosyo ekonomik sistemini «özel tipte bir sömürgecilik» olarak karakterize etmektedir ki burada sömürgeciler ve sömürülen halklar aynı ulusal sınırların içinde yaşamaktadır. Rodezya, Naimibya ve Güney Afrika Cumhuriyeti, kapitalizmin, ırkçılığın, sömürgeci yönetimin ve en ağır bir şekilde ulusal baskının kurumsallaştığı ülkelere örnek teşkil etmektedir.

Bugün, Güney Afrika'da inanılmayacak boyutlara erişen insanlık dışı ve gerici soykırımı sistemine karşı yürütülen kitle eylemleriyle ve Zimbabve ve Naimibya'da yürütülen silahlı mücadelede komünistler ırkçı Vorster ve Smith rejimlerine derhal son verilmesini talep etmekte. Emperyalist entirikalarla «sınırlı yerleşim» gibi Güney Afrika'nın çeşitli problemleri kurtuluş mücadelesini zayıflatmakta ve ırkçı egemenliği sağlamakta kullanılıyor. ırkçılar tarafından sürdürülen baskı ve katliamlar bağımsızlık mücadelesini durduramaz, veya bağımsızlık ve özgürlük için savaşanların özlemlerini yok edemez.

Güney Afrika Cumhuriyetinde Afrika işçi sınıfının, köylülünün topraksız işsizlerin birliği adım adım güçleniyor.

Büyük madencilik, sanayi ve imalat sektöründe yoğunlaşan Güney Afrika işçi sınıfı sadece hayati önemi olan üretim alanlarında öncü gücü oluşturmakla kalmıyor ve aynı zamanda bağımsızlık mücadelesinde başı çekiyor. Son zamanlarda üst üste genel politik grevler düzenlendi ve devrimci mücadeleye önderlik etme

ve zafere götürme kabiliyetini ortaya koydu. Bir çok kırsal alanda halklar militanca mücadelede yer aldılar.

Beyaz nüfusun sömürücü olmayan kesimlerinin de anti faşist ve ırkçılığa karşı mücadeleye katılmaları uzun vadede çıkarları gereğidir. Bugünkü aşama Afrika halklarının ulusal kurtuluşudur. Afrika Ulusal Kongresinin önderlik ettiği ve Güney Afrika Komünist partisini de içine alan devrimci birliğin mücadelesidir bu. Aynı zamanda Güney Afrika Cumhuriyetinde ulusal kurtuluş mücadelesi bölünmez ve yok edilemez bağlarla kapitalizmi, ırkçılığın ve her çeşitten sömürünün kaldırılması mücadelesine bağlıdır. Bu gerçeğe ek olarak Güney Afrika işçi sınıfının kendi partisinin var olması sosyalizme hızla geçişin objektif maddi ön koşullarını yaratabilir.

Fakat, toplumsal gelişimleri kolonyalizm tarafından engellenen bir çok Afrika ülkesi için pre-kapitalist ilişkilerden sosyalist ilişkilere doğrudan geçiş mümkün değil. Sosyalist kuruluşa başlamadan önce bir çok ara aşamadan uzun bir geçiş döneminden geçilmesi gerekiyor. Bu geçiş döneminde, düzenli gelişim işçi sınıfının, köylülüğün ve yurtsever aydınların geniş ulusal demokratik kesimlerin acil çıkarları ile uyum içinde olacak bilinçli ve amaçlı politikaların oluşturulmasına yol açacaktır. Tropikal Afrika ve Güney Afrika ülkelerinin bir kısmı son dönemde sosyalist yönelimli yolu seçmişlerdir. Sadece 1970'lerin ilk yarısında Madagaskar, Benin, Etyopya, Angola, Mozambik ve diğerleri bu ülkeler arasına katıldı ve sayıları sürekli artıyor.

Sosyalist yönelimli ülkelerin devrimci demokratik hükümetleri, anti-kapitalist, anti-feodal ve anti-empyralist reformlar için geniş uygulama alanı sağlamalı, sosyalizmin genel doğrultusunda ilerlemeyi güvence altına almalı, doğrudan sosyalist kuruculuğa geçişin kültürel, sosyal, maddi ve politik önkoşullarını oluşturmaktadır. Kapitalist yönelimli Afrika ülkelerindeki yeni sömürgeci burjuva rejimlerinin tersine, ki bunlar genellikle popüler olmayan metodlar kullanır.

Heterojen toplumsal temelleri, kendi aralarında sürmekte olan ideolojik ve politik mücadele, ve dışarıdan gerici güçlerin baskısı gözönüne alındığında devrimci demokratların iki antagonist yönelim arasında -biri sosyalizm diğeri ise kapitalizm- bocalamakta olduğu görülür. Neticede bazı devrimci demokratların ilerici toplumsal politikalarını ciddi olarak tersine çevirmeleri olanağı bir gerçekliktir. Emperyalizme ve yerli gericiliğe karşı daha kararlı mücadele verdikçe, toplumsal ilerleme için çabaladıkça, bilimsel sos-

yalızmin ideolojisine daha da yakınlaştıkça ve işçi sınıfı, yoksul köylülük içinde güven kazandıkça devrimci demokratların günümüz Afrika'sında önemli politik güç olarak rolleri daha da büyüyecektir.

Son yıllarda sosyalist yola geçişi mümkün kılacak iç ve dış etkenlerin olgunlaşması birçok Afrika ülkesinde hızlandı. Sosyalist idealler artan sayıda Afrika ulusunun gerçekçi amacı haline geliyor; bu süreç, hızlanmaya devam edecektir. Çünkü çağımızın dünya kurtuluş hareketinin çapı ve karakteri, dünya sosyalizminin artan etkisi ve uluslararası işçi sınıfı ve komünist hareket ile bağlantı içindedir.

Sosyalist yolu izleyen ülkelerin deneyimleri pratikte göstermektedir ki, sosyalist yönelim aşağıdaki noktaların takibini öngörmektedir:

1) Sömürücülerin yeni sömürgeci rejimin alaşağı edilmesi ve anti-empyralist, anti-kapitalist yol izleyecek devrimci demokrat devletin oluşturulması.

2) Emperyalizmin politik egemenliğinin ortadan kaldırılması, ekonomik hakimiyetin sınırlanarak daha ilerde kaldırılması, yabancı sermayenin ulusallaştırılması faaliyetlerinin devlet tarafından kontrolü ve giderek ulusal ekonomiden silinmesi yolunda tutarlı bir politikanın izlenmesi.

3) Feodal sömürünün ortadan kaldırılması ve ilerici tarımsal politikaların yerine getirilmesi.

4) Özel kapitalist sektörün sınırlandırılması ve kontrolü.

5) Devlet sektörü ve kooperatif hareketinin oluşturulması ve bunların sanayi ve tarımda başarılı bir şekilde uygulanması için önkoşulların yaratılması.

6) Anti-komünizmin bütün tezahürlerini ve biçimlerini kapsayan sömürücülerin ideolojisine karşı mücadele verilmesi ve bilimsel sosyalizm ideallerin yerleştirilmesi.

7) Genel demokratik reformların, her karar düzeyinde geniş kitlelerin aktif katılımı sağlanarak zorlanması, toplumsal ve kültürel ilerlemenin ivmelendirilmesi.

8) İlerici bir dış politika, ulusların özgürlüğü, bağımsızlığı, güvenliği için, barış ve detant için, sosyalist dünya ile birlik için verilen mücadelenin desteklenmesi.

9) Sosyalizm kuruluşu için önkoşulların yaratılması.

Hayatın kendisi göstermektedir ki, bu noktaların tam ve tutarlı bir özgül durumda sağlanması mümkün değildir.